

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

FRIEDRICH RIGSGREVE RANTZAU
OG
AMOENE GREVINDE CASTELL-REMLINGEN

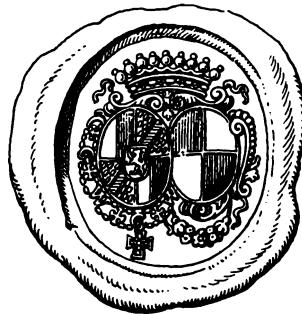
FRIEDRICH RIGSGREVE RANTZAU
OG
AMOENE GREVINDE CASTELL-REMLINGEN

FORTTRYK TIL

H. BERNER SCHILDEN HOLSTEN OG ALBERT FABRITIUS:

LEHNSBARON

H. BERNER SCHILDEN HOLSTENS SLÆGTEBOG

KØBENHAVN 1939

Efterfølgende Biografi af Rigsgreve FRIEDRICH RANTZAU og hans Hustru Grevinde AMOENE CASTELL-REMLINGEN til Fideikommisgodset Breitenburg udgør et enkelt Afsnit af det Ahnetavleværk, som undertegnede i Fællesskab har arbejdet paa en lang Aarrække. Første Del heraf foreligger nu paa det nærmeste trykfærdig og et første Hæfte tænkes udsendt i nær Fremtid.

De nu stedfindende ulykkelige Begivenheder ude i Verden, som ikke kan undgaa materielt og psykisk at influere ogsaa paa de neutrale Lande, har gjort den endelige Offentliggørelse af det paagældende Materiale usikker, og maaske forrykket Tidspunktet herfor ikke uvæsenligt. Man har derfor ønsket ved som Fortryk at udsende nærværende Biografi — der forelaa ombrudt allerede i Juli Maaned d. A. — at give interesserede Kredse en Prøve paa Værkets Anlæg og Udførelse.

Efter den oprindelige Plan vil det paagældende Værk komme til at omfatte Biografier af medundertegnede H. Berner Schilden Holstens 128 Ahner — indledet med en Oversigtstavle og Generalieblade for hvert enkelt Ahnepar. Generaliebladene vil indeholde de paagældende Persons Ahnenumre, betegnede efter OTTOKAR LORENZ' Brøksystem, endvidere fulde Navn, Besiddelsesforhold og Stilling, Fødsel, Daab, Vielse, Død og Begravelse, alt med dokumenterede Angivelser af Sted og Datum, samt Oplysninger om Alder ved Vielse og Død, angivet i Aar, Maaneder og Dage.

Efter Generaliebladene skulde følge de enkelte Biografier, ordnet generationsvis og begyndende med Probanten, dog saaledes at de fædrene Ahner tænkes samlet i Værkets første — de mødrene i dets anden Del.

Selve Biografierne er anlagt temmeligt udførligt, idet Værkets private Karakter maa berettige til en Fordybelse i Detailler, som kun kan være af Interesse for en snævrere Kreds. Biografien vil, hvor ikke særlige Forhold gør Afvigelser herfra naturlige, være inddelt saaledes, at først Manden og hans offentlige Virksomhed behandles, medens Ægtefællernes mere private Forhold navnlig vil være at finde under Omtalen af Hustruen; sidst behandles Ægteparrets Børn, dog saaledes at samtlige Efterkommere efter Probandens 8 Oldeforældre vil blive medtaget, hvorved Værket tillige kommer til at udgøre en Konsanguinitetstavle.

Som Tillæg til de enkelte Biografier meddeles dernæst personlige Optegnelser, Breve, Dokumenter, Opsatser om Gravsteder og Mindesmærker, forskellige Oversigtstavler, Aftlinger om Portrætter og Løsøre, m. v. — ogsaa her vil det gælde, at en Del Stof kun er medtaget under Hensyn til de til Værket knyttede Familieinteresser.

Hvert Afsnit afsluttes med Kildehenvisninger, saaledes indrettet, at de 11 første Henvisningsnumre er faste Rubrikker, nemlig for

1. Mandens Fødsel og Daab
2. Mandens Død og Begravelse
3. Mandens Skifte
4. Mandens Gravmæle
5. Vielsen
6. Hustruens Fødsel og Daab
7. Hustruens Død og Begravelse
8. Hustruens Skifte
9. Hustruens Gravmæle
10. Ægteparrets Vaaben
11. Bibliografiske Oplysninger.

Hvad Illustrationsmaterialet angaar gælder det som en fast Regel, at Hovedbilleder af et Ahnepar anbringes paa Afsnittets Smudstittelblad, og et andet Sæt — saafremt et saadant eksisterer — paa Biografiens første Side, hvor ogsaa Gengivelser af Ægteparrets Segl vil findes — Mangelen heraf er ensbetydende med, at det paagældende Portræt eller Segl ikke kendes. Portrætter af det Ægtepar, som en bestemt Biografi omhandler, forsynes ikke med Underskrift.

De i nærværende Biografi forekommende Henvisninger til ^{16/7}, og ^{16/8}, m. v., refererer sig til den endnu utrykte Del af det samlede Værk.

Til den foreliggende Biografi er der — af Hensyn til det nu raadende Usikkerhedsmoment med Hensyn til Værkets fuldstændige Offentliggørelse — knyttet et yderligere Tillæg, indeholdende en Del Billedstof vedrørende det i denne Biografi omhandlede Ægtepars nærmeste Ahner.

Langesø og København i December 1939

H. Berner Schilden Holsten

Albert Fabritius

32/15

FRIEDRICH RIGSGREVE RANTZAU

* paa Ahrensburg 6. September 1729, døbt der s. D.

† paa Rostorff 15. Juni 1806, bisat i Slotskapellet
paa Breitenburg 23. Juni s. A.

Oberst af Infanteriet, Kammerherre, Gehejmeraad, hvid Ridder,
dekoreret med l'Union parfaite.

Søn af storfyrstelig Landraad, kejserlig Rigshofraad DITLEV
RIGSGREVE RANTZAU til Ahrensburg og første Hustru FRIEDERICA
AMALIE RANTZAU.

~ Hamburg i Huset (St. Michaelis Sogn) 23. December 1761 med

32/16

FRIEDERICA LOVISA AMOENE GREVINDE CASTELL- REMLINGEN

til Fideicommisgodset Breitenburg (1762).

* paa Remlingen 24. Juli 1732, døbt der 26. Juli s. A.

† paa Breitenburg 21. August 1802, bisat i Slotskapellet
paa Breitenburg 30. August s. A.

Dame de l'Union parfaite.

Datter af kongelig polsk og kurfyrstelig sachsisk Generalløjtnant,
Guvernør i Leipzig CARL FRIEDRICH GOTTLIEB GREVE CASTELL-
REMLINGEN og FRIEDERICA ELEONORE GREVINDE CASTELL-RÜ-
DENHAUSEN til Fideicommisgodset Breitenburg.

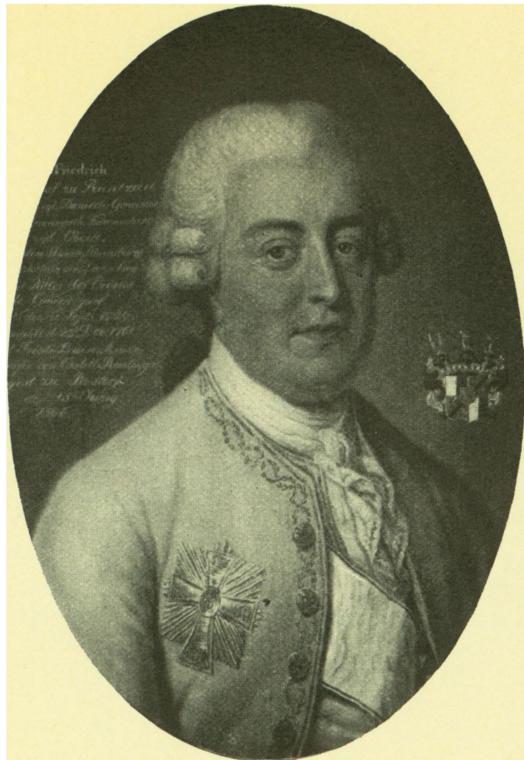
Mandens Alder ved Vielsen: 32 Aar 3 Md. 17 Dg.

- - - ved Død: 76 - 9 - 9 -

Hustruens Alder ved Vielsen: 29 - 4 - 29 -

- - - ved Død: 70 - 0 - 27 -

FRIEDRICH RIGSGREVE RANTZAU
OG
AMOENE GREVINDE CASTELL-REMLINGEN

Breitenburg.

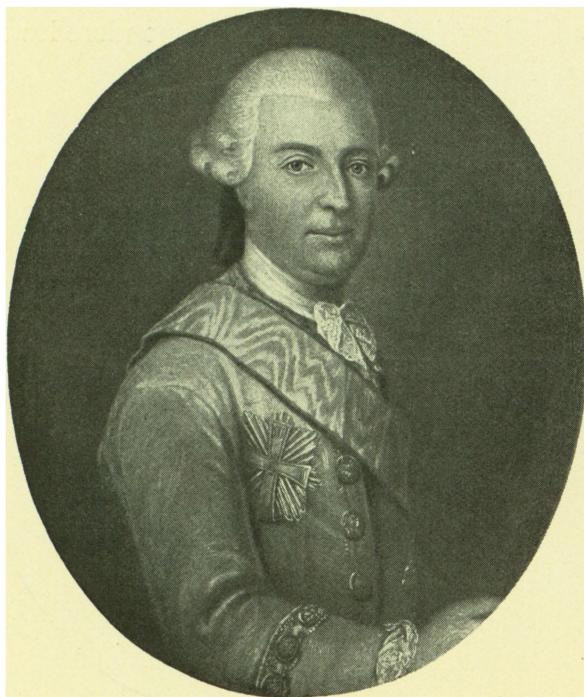
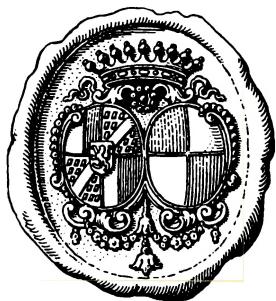
Breitenburg.

FRIEDRICH RIGSGREVE RANTZAU

er født paa Ahrensburg Tirsdag 6. September 1729 mellem Kl. 6 og 7 om Morgenens som sjette Barn af storfyrstelig Landraad, kejserlig Rigshofraad DITLEV Rigsgreve RANTZAU til Ahrensburg og hans første Hustru FREDERIKKE AMALIE RANTZAU. Han blev døbt samme Dag, og som Daabsvidner blev indskrevet Faderen, Mormoderen DOROTHEA MARGRETHE RANTZAU og Frøken DOROTHEA VON PENTZ.

Som det fremgaar af Grev Rantzaus andetsteds gengivne Optegnelser, kom han i Efteraaret 1741 sammen med sin ældre Broder Rigsgreve DETHLEF CARL RANTZAU til Berlin for at indtræde i preussisk Militærtjeneste som Kadet. 1745 blev han Fanejunker ved Hertugen af Beverns Regiment,

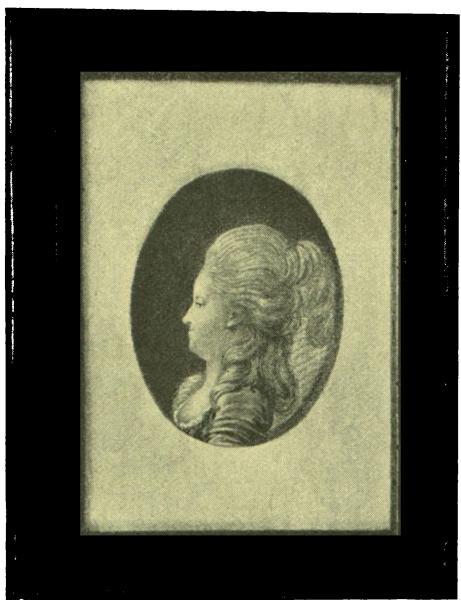
der i September s. A. forlod Berlin for at gaa til Schweinitz og deltagte i Felttoget i Frederik den Stores anden schlesiske Krig; i Januar 1746 laa han i Garnison i Stettin, og 18. Maj 1747 avancerede han til Fændrik; Grev Rantzau ønskede imidlertid ikke at forblive i preussisk Militærtjeneste og søgte derfor sin Afsked, som dog først blev ham bevilget 3. December 1751. Vinteren over var han da uden Ansættelse, men i Maj 1752 rejste han til København, hvor han 7. Juli fik Tilladelse til at købe et Kompagni. Han købte derefter et saadant i Dronningens Livregiment, som laa garnisoneret i Glückstadt, og betalte det

Breitenburg.

Breitenburg.

Miniatyr.

Breitenburg.

med 4.500 Rdlr. d. Cour., hvorefter han 4. Oktober fik sin Bestalling som dansk Kaptajn¹². 12. December 1759 blev han udnevnt til Tertsmajor, og 6. Februar 1760 til Sekondmajor¹³.

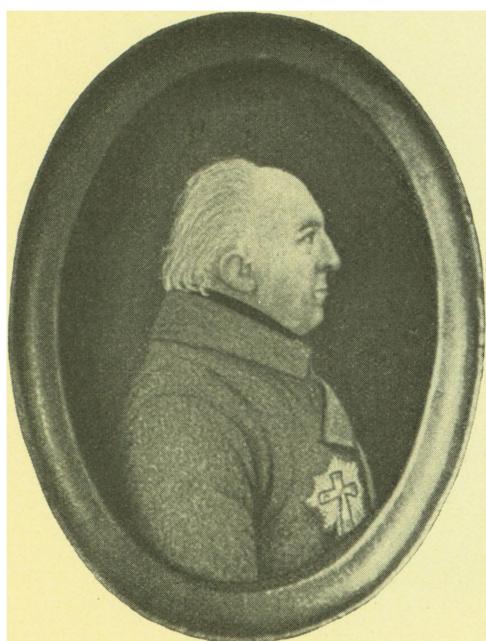
31. Oktober 1761 fik Grev Rantzau Kammerherrenøgle, samme Aar giftede han sig, og da hans Hustru — efter sin Broder Greve ADOLF CASTELLS Død 10. Juli 1762 — tiltraadte Fideicommisset Breitenburg, har FRIEDRICH RANTZAU snart foretrukket at hellige sig Godsernes Bestyrelse. 21. September 1763 afsluttede han sin militære Karrière, idet der bevilgedes ham Afsked med Titel af Oberst af Infanteriet¹³.

Om hans Virksomhed som Godsejer er der kun overleveret sparsomme Efterretninger; naar hans Navn forekommer i Regeringens Akter er det hyppigst Forholdet mellem Breitenburg og Distrikts Beboere¹⁴, Oprensning

af Mühlenau¹⁵, Bygningen af en Bro over denne¹⁶ og lignende Sager, det drejer sig om¹⁷. Enkelte Gange ses han at have ansøgt om Benaadning for en Straffefange¹⁸, eller Privilegium for en Bogbinder¹⁹. Der er ligeledes bevaret enkelte Oplysninger om Stridigheder, han har haft med Byen Itzehoe om Grænserne mellem Breitenburgs og Byens Jorder²⁰ og om Retten til at flytte et Brændevinsbrænderi²¹; men ingen af disse Sager er i Stand til at give noget-somhelst Billede af hans Administration, 1765 ses han at have hævdet Patronatsretten til Münsterdorf Kirke²², og denne Paastand synes ogsaa at være blevet taget til Følge²³; dog benægtede man, at han i Kraft heraf skulde have Ret til at udstede Proklamaer angaaende Gravstederne i Kirken²⁴. Som det senere skal omtales, indrettede Grev Rantzau et nyt Kapel paa Breitenburg, og han synes ogsaa at have interesseret sig for de sociale Forhold paa Godset. Et Ønske om at faa delt de til Fattighuset i Elmshorn liggende Præbender og om at faa Indflydelse paa Stiftelsens Styrelse blev afslaaet²⁵; derimod bifaldtes hans Nyordning af Skolevæsenet i Landsbyen Lohbarbek²⁶. 1766 og følgende Aar korresponderedes der

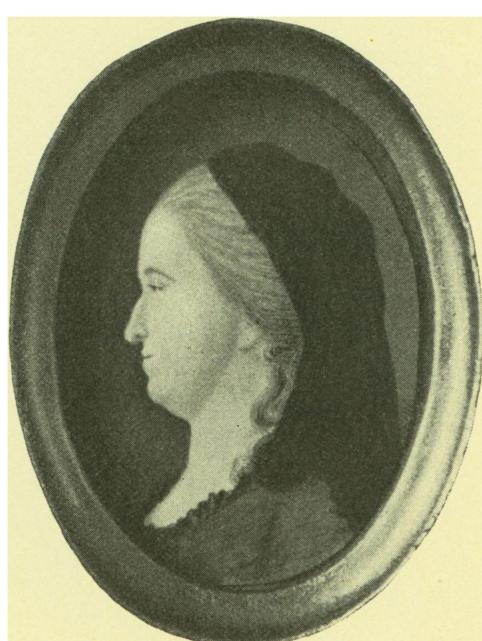
om det Rantzau'ske »Armenkapelle« i Segeberg, som Grev Rantzau ønskede at faa nedlagt²⁷; 1768 blev det meddelt ham, at de aarlige Ydelser, der tilkom ham heraf, fremtidig skulde blive rigtigt udbetalt²⁸, men allerede to Aar efter ses det, at Provst HASSE i Segeberg skulde overtage dette Kapel²⁹.

I Kraft af sin

Miniatyr af Grøger.

Breitenburg.

Miniatyr af Grøger.

Breitenburg.

Stilling paa et af Holstens største Godser maatte Grev FRIEDRICH RANTZAU naturligt komme til at spille en vis Rolle indenfor Ridderskabet, selvom hans Indflydelse ikke kom til at gøre sig saa stærkt gældende, som man maaske kunde have ventet. Den Tillid, man i Regerings-kredse nærede til ham, har utvivlsomt bidraget til at gøre ham suspekt i Oppositionens Øjne.

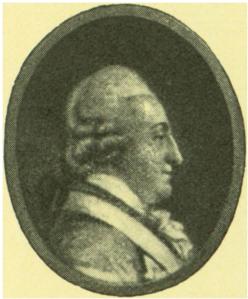
Stemningen indenfor Ridderskabet var jo i Slutningen af det 18. Aarhundrede ikke Danmark særlig gunstig; efter at STRUENSEE havde omordnet Styrelsen af Tyske Kancelli, og det i 1773 var lykkedes A. P. BERNSTORFF at føre Forhandlingerne med Rusland om Mageskiftet til en heldig Afslutning, voksede Ridderskabets Misstemning til Uvilje mod den danske Regering, og det blev en af BERNSTORFFS Hovedopgaver i disse Aar, hvor han endnu kunde gøre sin Indflydelse gældende, at mildne dette Modsætningsforhold. Ved Ord-

ningen af Tyske Kancelli havde Ridderskabet været ilde berørt af, at dets Sager fremtidig skulde afgøres af væsentlig borgerlige Embedsmænd, og da Mageskiftet var en fuldbyrdet Kendsgerning, og den danske Konge dermed var Enehersker over hele den holstenske Adel, saavel over Ridderskabet som over de ikke reciperede Godsejere, frygtede man, dels at Kongen som udpræget dansk Monark skulde forfordele de tyske Dele af Monarkiet, dels at han som Enevoldshersker skulde træde Ridderskabets gamle Privilegier for nær³⁰.

I Anledning af Mageskiftet fik flere af den holstenske Adels Mænd det hvide Baand, blandt disse ogsaa Grev FRIEDRICH RANTZAU, der ved sin Udnævnelse 16. November 1773 valgte Devisen: »candide et constanter³¹. For Udnævnelsen kunde han i første Række takke BERNSTORFF, der under 13. November skrev til DITLEV REVENTLOW: »Le C.te RANTZAU de Breitenburg est de ma façon. J'ai cru pouvoir me permettre de demander pour lui; comme il estoit un des plus anciens chambellans et seigneur d'une des plus belles terres du pay, j'ai cru la chose en règle et pouvoir éviter toute sa colère et celle de sa femme, qui comme vous le savés e[s]t tante de la mienne³².

Kort efter at Mageskiftetraktaten var afsluttet, besluttede Ridderskabet at sende en Deputation til København for at overbringe den holstenske Adels Hyldest og Troskabsforsikring, og for tillige at forebringe en Række Ønsker.

Ved et Møde i Ridderskabet, som afholdtes i Kiel i Februar 1774, kom en meget kraftig Opposition til Orde. Man beklagede sig over, at Landdagene ikke havde været sammenkaldt siden Aarhundredets Begyndelse, og ønskede nu at faa en permanent Repræsentation, som kunde forebringe Regeringen Forslag angaaende

Breitenburg.
Miniatyr fra et Armbaand.

Breitenburg.
Miniatyr fra et Armbaand.

Miniaturer af Gröger.

Breitenburg.

Klostrene og de adelige Godser. Som den nyere Tids Forsninger over Hertugdømmernes Forhold til Kongeriget har paavist, laa der bagved de — ikke særlig vidtgaardende — Ønsker, som blev fremsat i Ridderskabets Andragende, særdeles store Krav om Korporationens Rettigheder, som utvivlsomt vilde møde den stærkeste Modstand hos den enevældige Monark. Oppositionen blev ledet af Gehejmeraad CAI RANTZAU til Gaarz og Güldenstein³³, der var Patron for Klostrene i Preetz og Slesvig, og han fulgtes af flere af Slægten. Grev FRIEDRICH RANTZAU — der var hans Næstsøskendebarn³⁴ — var dog ikke enig med ham, og den mere loyale Holdning, han saaledes indtog, har utvivlsomt været en Hovedaarsag til, at DITLEV REVENTLOW lagde sig i Selen for at faa ham valgt til Medlem af Deputationen sammen med Kammerherre, Grev CHRISTIAN ULRICH BROCKDORFF til Kletkamp³⁵. Grev Brockdorff var den eneste Holstener, som BERNSTORFF og REVENTLOW havde anset for kvalificeret til Posten som Direktør i Tyske Kancelli, og han var saaledes ogsaa velanskrevet ved Hoffet i København. Valget af disse to Mænd blev da ogsaa hilst med Glæde af BERNSTORFF, der i den Anledning skrev til REVENTLOW: »La choix de MSSRS. DE BROCKTORFF et DE RANTZAU m'a fait un sensible plaisir. Il n'y en a point que j'aurais préféré et j'en puis répondre à V. E. qu'ils seront bien reçus et bien traités et tant que j'existerai et que j'ai de l'influence, la noblesse ne regrettera pas que le Holstein est réuni sous un même Souverain et n'aura rien à craindre pour ses droits et pour ses priviléges³⁶.

Resultatet af de her indledeede og en lang Række efterfølgende Forhandlinger blev — som bekendt — at Ridderskabet 24. April 1775 fik sin »fortdauernde Deputation«³⁰.

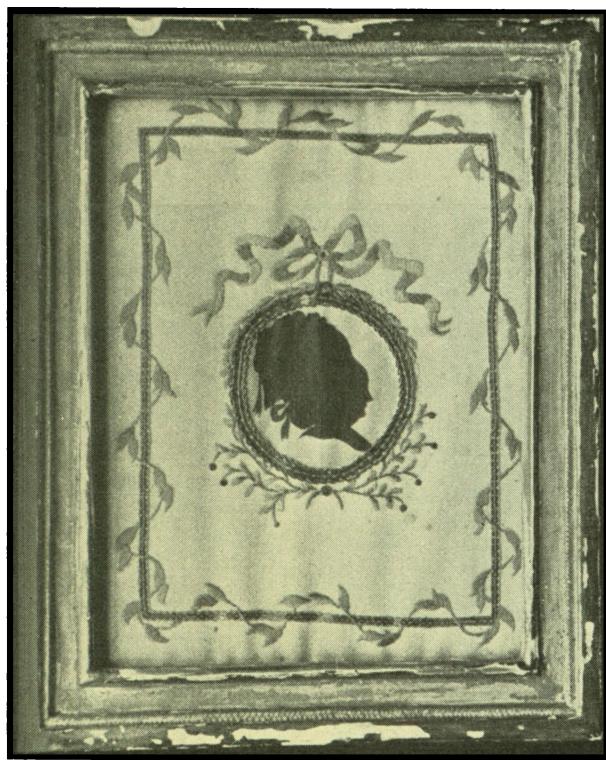
Om Greve FRIEDRICH RANTZAU'S Liv er der iøvrigt ikke store Ting at berette; bortset fra hans Deltagelse i de politiske Begivenheder, som ovenfor er skitseret, har hans Tid været optaget af Administrationen og af Børnenes Opdragelse.

Begge Dele har han taget sig meget af, og der foreligger, som berørt andetsteds, meget detaillerede Planer for Sønnernes Opdragelse, som viser, at han har lagt Vægt paa at have en fast Plan at gaa frem efter og megen systematisk Sans. Der foreligger en stor Samling Breve mellem ham og Sønnerne, som han selvfølgelig sendte ud paa Rejser, saasnart de var gamle nok til at kunne have Udbytte deraf³⁷.

Som Grev Rantzau saaledes paa bedste Maade sørgede for sin Slægts Fremtid, saaledes nærede han en levende Interesse for dens Fortid. Med stor Iver og Interesse samlede han Minder om de store Navne, der var knyttet til det historiske Sted, hvor han — skønt det

Breitenburg

Breitenburg.

Breitenburg.

ikke syntes sunget for hans Vugge — skulde sidde som Stam-fader for en ny Rantzau-Breitenburg-Linie. Naar Breitenburgs Arkiv i Dag er saa stort og velbevaret, skyldes dette ikke mindst hans Pietet, hans Omhu for at værne om det overlevere og hans Iver for at forøge Samlingerne. I stor Udstrækning skaffede Grev Rantzau sig Afskrifter eller Originalhaandskrifter, hvorved han gjorde denne Afdeling af Breitenburg-Samlingerne til en Fundgrube af enestaaende Værdi, og ikke mindst Biblioteket nød godt af denne Interesse. Uden at dyrke noget specielt Fag, søgte han at gøre Biblioteket saa stort og alsidigt som muligt, og helst erhvervede han gamle Bøger, som forhen havde haft deres Plads paa Breitenburgs Boghylder. Det berømte Bibliotek, som Slægtens store Renaissance-skikkelse, HENRIK RANTZAU, havde samlet her, var jo af Wallenstein og hans Lejesvende splittet for alle Vinde,

men de Smuler af det gamle Bibliotek, hvis Bind var prydede med Henrik Rantzaus Vaaaben og Navn, som kunde fremskaffes, bragte han med Stolthed og Glæde tilbage³⁸. I flere af Bibliotekets Bøger har han gjort Notater om, naar og hvorledes han har erhvervet dem³⁹, en enkelt Prøve fra »Gülden Kleinod der Kinder Gottes oder Wahrer Weg zum Christenthum« af Emanuel Sonthom (Lüneburg 1682), hvis Sølvbind gengives her, viser hans Omhu for at hindre, at det, han havde samlet, paany skulde splittes.

»Am zweiten Ostertag als den 16te April 1770 ist von der Frau Kamerherrin von AHLEFELDT, eine gebohrne Contesse RANTZAU aus den Hause Rastorff⁴⁰ mir dieses Buch zu gesant und geschenck worden, mit den Verlangen, da das selbe nun so lange in der Familie gewesen wehre, ich derselben zu willen solches zu dem Ende conserviren möchte, so ich thun zu wollen versichern lassen und mir heilig vorgenommen habe, hierüber, das solches in der Familie bey behalten möchte, werde eine ordendliche acte verfertigen zu lassen, wen mich Gott Leben und Gesundheit verleihet, sollte ich aber darüber hin sterben nach Gottes Willen, ehe ein solches geschehen ist, so bitte ich denen Nachbleibenden, dieses zu erfüllen, weil ich ein Verehrer der Alterthümer bin und solche gerne conservire.

Bretenborg

Friedrich Rantzau.«

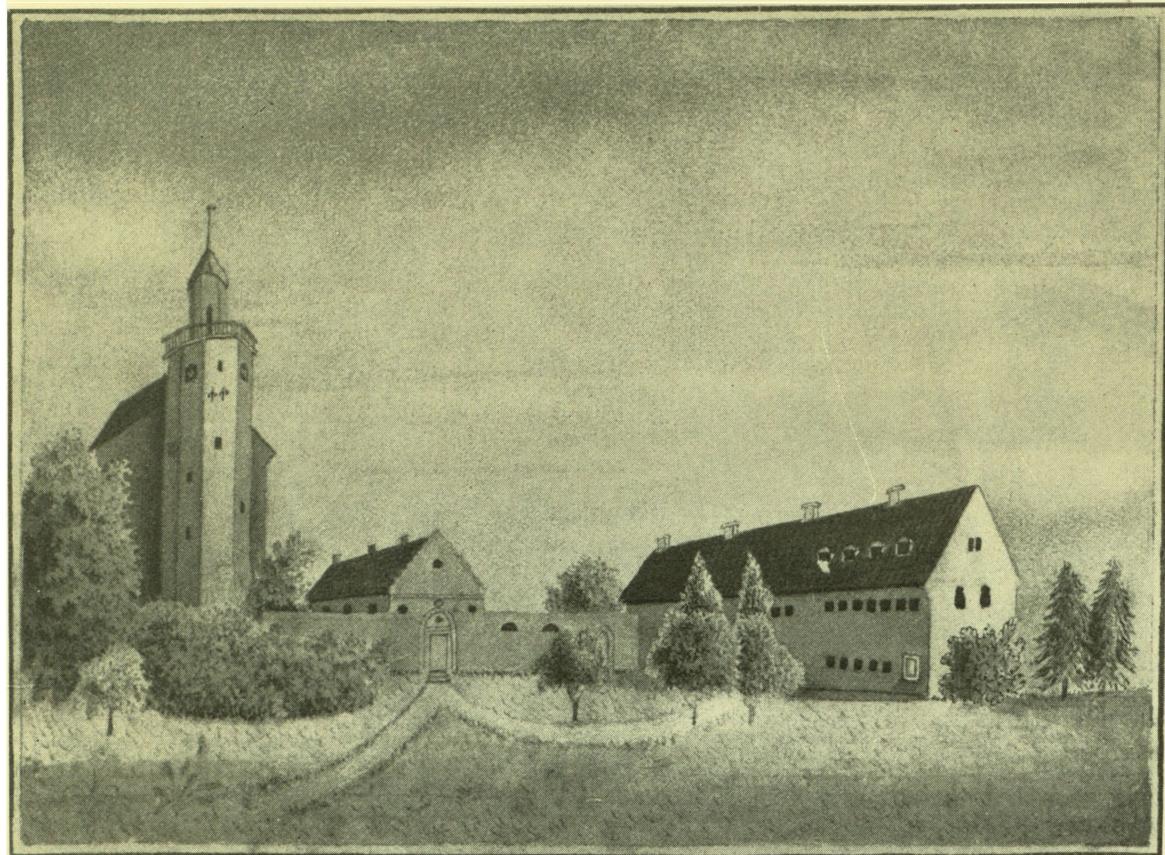
Som det andetsteds vil blive omtalt, var det Grevinde FRIEDERICA ELEONORE CASTELLS Hensigt at ombygge det gamle Breitenburg-Slot; denne Plan fik hun imidlertid ikke gen nemført, og først under Grev FRIEDRICH RANTZAU blev den til Virkelighed. Han sluttede 25. November 1762 Kontrakt med Murermester KUNTZE i Itzehoe om Nedbryd-

Breitenburg.

ningen af det gamle Renaissanceslot, hvis Forsvinden — omend Forfaldet maaske har nødvendiggjort den — dog maa beklages⁴¹.

Ved Ombygningen bevaredes vistnok en Del af de oprindelige Kældere under Sidefløjen, medens selve Hovedfløjen blev lagt vinkelret paa de gamle Bygninger, saaledes at Gaardfaçaden kom til at vende mod Syd. Det To-Etages og med Kvist forsynede Hus, der i Forhold til Højden forekommer rigeligt langt, er af ringe arkitektonisk Værdi. I sit Indre er Huset vistnok i Tidens Løb ændret paa forskellig Maade og er nu indrettet med velpro-

Tegnet af Baronesse Helene Holsten, f. Schilden.

BREITENBURG

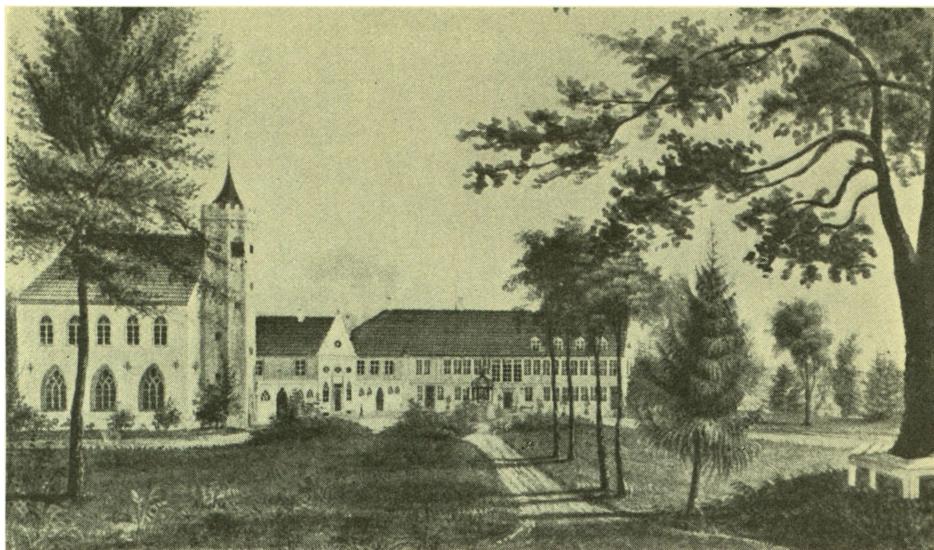
Tidligere Skaføgaard, nu Langesø.

portionerede Rum, der i første Etage — Husets Hovedrum, men i ældre Tid kun benyttet til Selskabelighed — er forbundne ved en lang Gang langs Ydermuren mod Nord, det saakaldte Thorvaldsen-Galleri, der siden Mæcenen Greve CONRAD RANTZAU'S Dage rummer en Del Relieffer og Afstøbninger af Thorvaldsens Værker, og hvis sort og hvidterneede Marmorflisegulv, ligesom en Del af Gulvet i Hall'en i underste Etage, stammer fra det nedrevne Renaissanceslot, idet det er Fliser, som HENRIK RANTZAU — imod god Betaling i holstensk Smør og Ost — har købt af Hertug FERDINAND AF TOSCANA. I den underste Etage, der saaledes oprindelig har været indrettet til den daglige Beboelse, er i moderne Tid lavet en stor Hall, som gaar gennem hele Huset og fortsætter i en stor Veranda ud mod Voldgraven, hvor en Lysning i Træerneaabner et henrivende Udsyn over Engene langs Støren over imod de vidstrakte Skove.

Paa de gamle Hovedfløjes Grund er — vist i Conrad Rantzau's Tid — opført en Sidefløj, der bringer Hovedhuset i Forbindelse med Kapelbygningen, til hvis Loft — det nuværende Arkiv, som tillige rummer adskillige Dele af et ældre Bibliotek — der herfra er Adgang. Foruden mindre Værelser, der bruges som Rustkammer, Skolestuer og Gæsteværelser, fin-

des her en kvadratisk Dansesal (Spejsalen), en meget stor Spisesal og et temmeligt stort Maleri-Galleri — forsynet med Ovenlys — der rummer adskillige gamle Billeder, og hvor ogsaa et Spinnet, som har tilhørt MOZART, har fundet Plads. Endelig findes i en Tilbygning hertil det af Rigsgreve OTTO RANTZAU indrettede store Bibliotek. I Spisesalen, hvis Vægge er prydede med alle de store Familiebilleder, findes i Loftet en Frise med Alliance-Vaabten for samtlige Besiddere af Breitenburg fra JOHAN RANTZAU og ANNA WALSTORP til den nuværende Besidder, Rigsgreve HANS CASPAR RANTZAU's Forældre, Rigsgreve OTTO RANTZAU og ADELHEID LOUISE VON BUCHWALDT.

Breitenburg, der har en fortrinlig Beliggenhed lige paa Grænsen mellem Gest og Marsk, ligger tæt udenfor Itzehoe nær ved den bugtede Størflod, hvis brede Dal danner store Eng-

Gouache.

BREITENBURG ca. 1830

Breitenburg.

strækninger, hvor der er rigelig Græsning til det gode holstenske Kvæg, hvis Opdræt endnu i vore Dage udgør en stor Del af Bedriften. Over Engdalen hæver Terrænet sig med udstrakte Skove, der danner en henrivende Ramme om hele Breitenburgs Omraade. Af de mange smukke Udsigtspunkter skal her blot nævnes Amoenenhöhe ved Landevejen fra Itzehoe, nu med sin Sommerrestaurant et yndet Udfugtssted for Itzehoes Borgere, den gang et af de stille, idylliske Steder, hvor Grevinde Amoene Rantzau, som Navnet viser, og som det endnu fortælles, med Forkærighed dvælede.

Breitenburgs Kapel, der ligesom Fæstningen havde faaet Lov til at forfalde fuldstændigt, og som til Slut i en længere Aarrække havde tjent som Magasin⁴², blev genopbygget af Grev FRIEDRICH RANTZAU i 1770. Kapellet var blevet opført i 1588 af Statholderen HENRICK RANTZAU, og benyttedes som Uddelingssted for det af denne stiftede Legat for de Fattige. Denne Kapellets Bygmester mindedes paa den smukkeste Maade af Grev Rantzau, idet han i Grundstenen til det nye Kapel lod indmure et Eksemplar af den til Ære for Henrik Rantzau prægede Guldmønster⁴³. 27. December 1771 fik han Tilladelse til fremtidig at benytte Kapellet til kirkelige Handlinger⁴⁴.

Ved Kapellets Genopførelse forbandt Grev Rantzau sikkert i det mindste tre Motiver; den maa betragtes dels som et Udslag af Slotsherrens naturlige Trang til at have et privat Kapel paa selve Slottet, hvor Slægten kunde samles i Live, som efter Døden; dels som Opfyldelsen af en Pligt, som Pieteten overfor Kapellets Stifter paalagde ham, og endelig som

en Følge af hans fromme Sind. Som det fremgaar af hans Optegnelser, var han sikkert en dybt religiøs Natur, utvivlsomt i ikke ringe Grad paavirket af Pietismen, og om hans Følelsers Ægthed og Dybde er der ikke Grund til at rejse Tvivl, omend de omstændelige Ønsker og Bønner, hvormed han ledsagede sine Optegnelser, kan have en noget — for vor Tid i det mindste — udvendig, næsten tiradeagtig Karakter. Hvorledes han har været i det daglige Liv, er det naturligvis svært at faa noget rigtigt Billede af, det synes dog, som om han

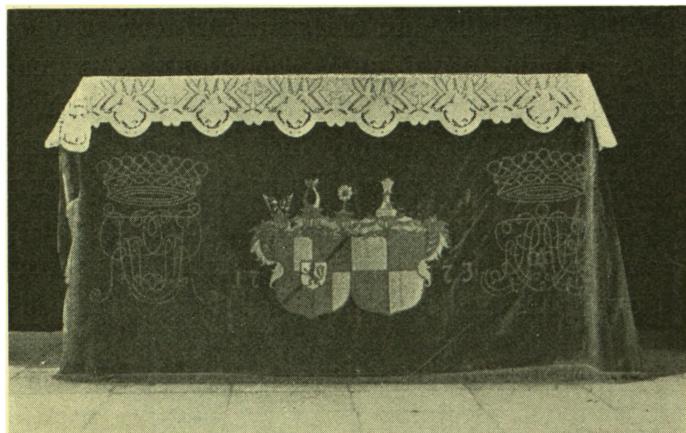
BREITENBURG KAPELLETS PORTAL

BREITENBURG BRØNDEN I GAARDEN
med Vaabenerne Rantzau og v. Halle.

har levet i et lykkeligt Ægteskab, og at han har bøjet af for den noget mere opfarende Karakter, som hans Hustru utvivlsomt havde i Arv fra sine temperamentsfulde Formødre. Morsomt fortælles det endnu paa Breitenburg, hvorledes han, naar hans »allerkæreste Hustru ikke i Dag var i slet saa godt Humør, som hun ellers plejer at være«, benyttede Lejligheden til at forvisse sig om, hvorledes Kornet stod paa Rostorffs Marker.

Grev FRIEDRICH RANTZAU, der 1. Maj 1781 var blevet udnevnt til Gehejmeraad⁴⁵, forlod efter sin Hustrus Død i 1802 Breitenburg. Ved en Overenskomst med Sønnen Grev CONRAD RANTZAU — den senere Statsminister — som blev opsat paa Rostorff 1. Oktober 1802, gav Grev Rantzau Afkald paa alle de Rettigheder, der var tillagt ham ved Hustruens Testamente af 21. November 1796, saaledes at han kun forbeholdt sig fri Bolig paa Rostorff og visse Naturalydelser⁴⁶, og her tilbragte han da de sidste faa Aar af sit Liv.

Som det synes, har han det meste af Foraaret 1806 været plaget af Forkølelsessygdomme,

BREITENBURG KAPEL
Alter med F. og A. Rantzau's Vaabener og Monogrammer, samt Aarstallet 1773.

i Maj Maaned laa han for en stor Del til Sengs, og Søndag 15. Juni fandt Kam-mertjeneren ham om Morgenens liggende paa Gulvet i Soveværelset. Han havde været oppe i Løbet af Natten, og Kræf-terne maa da have svigtet ham, saaledes at han ikke har været i Stand til at rejse sig eller naa tilbage til sin Seng. 14 Minutter over 6 om Eftermiddagensov han stille hen⁴⁷. Han blev omtrent 77 Aar gammel. Hans Lig blev ført til Breitenburg, hvor det 23. Juni blev bisat i Slotskapellet.

23. December 1761 blev Grev FRIEDRICH RANTZAU i Gehejmehraad von JOHNN'S Hus i Hamburg (St. Michaelis Sogn) viet til

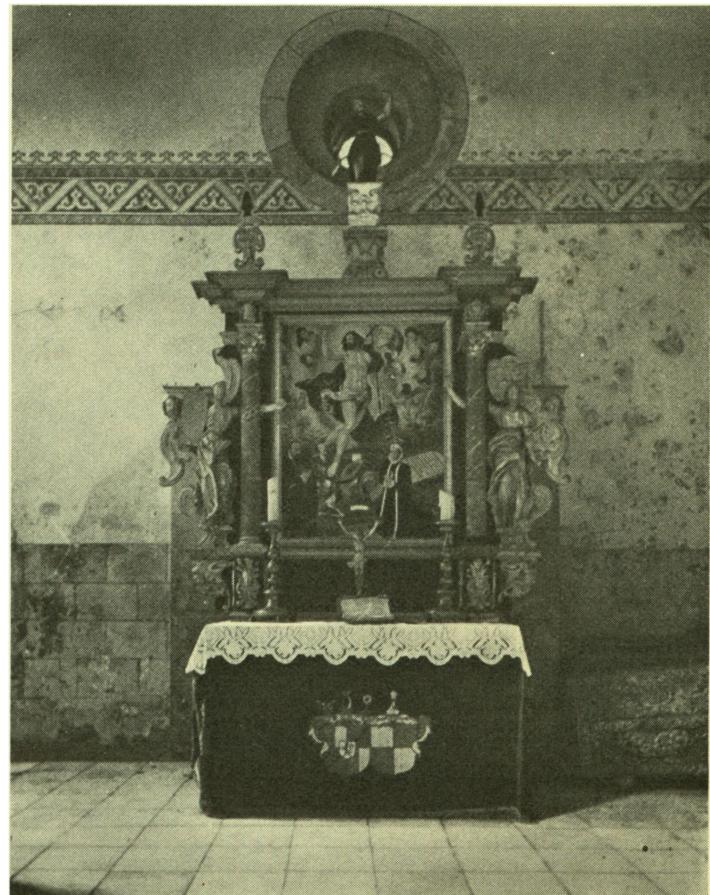
FRIEDERICA LOVISA AMOENE Grevinde CASTELL REMLINGEN
til Breitenburg og Arfrade

der er født paa Remlingen 24. Juli 1732 som yngste Datter af kongelig polsk og kurfyrste-
lig sachsisch Generalløjtnant, Guvernør i Leipzig CARL FRIEDRICH GOTTLIEB Greve CASTELL
REMLINGEN og FRIEDERICA ELEONORA
Grevinde CASTELL RÜDENHAUSEN, der
var Arving til de Rantzau'ske Allodial-
godser.

Hun blev døbt paa Remlingen to
Dage senere — 26. Juli — Fadderne var
Markgrevinden af ANSPACH og AMOENA
FRIEDERICA SOPHIA Grevinde LÖWEN-
STEIN WERTHEIM.

Dagen efter Vielsen indskød Grev
Rantzau 1.000 Rdlr. i Enkekassen —
han var jo paa dette Tidspunkt Major
i den danske Hær — hvorved han sik-
rede sin Hustru 400 Rdlr. aarlig, der-
som hun overlevede ham⁴⁸.

Kort Tid efter Brylluppet overtog
Amoene Castell Fideicommisset Brei-
tenburg. Dette var efter Moderens Be-
stemmelser i Testamentet af 15. Juli
1750 tilfaldet den eneste levende Søn,
Greve CHRISTIAN ADOLPH FRIEDRICH
CASTELL REMLINGEN ved Moderens Død
i 1760. Han var gift med Comtesse
CHRISTINE SOPHIE HOLSTEIN af Linien
Holsteinborg, med hvem han havde le-

BREITENBURG KAPEL
Altartavle med Portrætter af Henrik Rantzau og Christine v. Halle og Aarstal 1581.

vet i et barnløst Ægteskab, og efter hans Død 10. Juli 1762 kom det straks til Arvestridigheder. Ved det nævnte Testamente havde Grevinde FRIEDERICA ELEONORE CASTELL, saaledes som der paa sit Sted vil blive gjort udførligere Rede for, i høj Grad favoriseret sin Søn og sin Datter Amoene paa de tre ældre Søstres Bekostning, og disse, Grevinde CHRISTIANE CHARLOTTE FRIDERICA STOLBERG STOLBERG, FRANZISCA HENRIETTE ELEONORE BÜLOW og Grevinde CATHARINA HEDEVIG CASTELL CASTELL, gjorde nu Forsøg paa at blive restituerede. Efter forskellige Forhandlinger enedes endelig de tre af Søstrene — Fru von Bülow var fraværende — om et Forlig, hvis Hovedpunkter var følgende. Grevinderne Stoll-

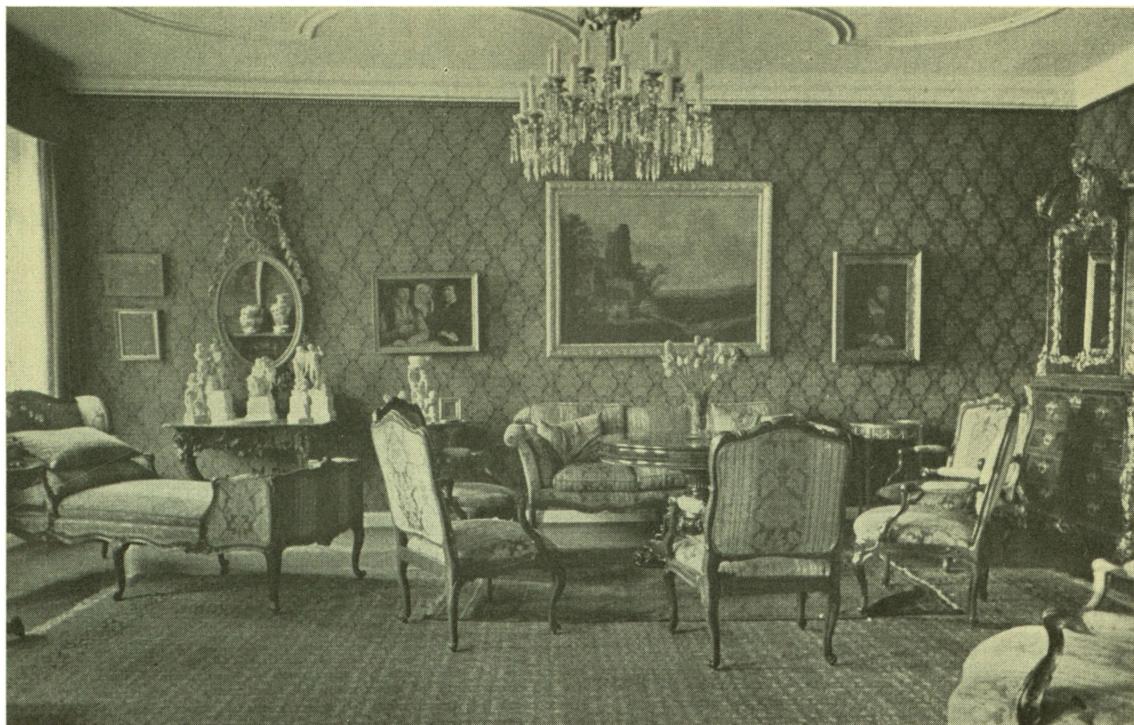
BREITENBURG
Dagligstue med Møbler fra F. og A. Rantzaus Tid.

1936.

berg og Castell gav Afkald paa Breitenburg og indvilligede i, at Grevinde Rantzau af Fideicommissset legerede sin Mand 3000 Rthlr.aarlig, endvidere behæftede dette med hele den paa Moderens andre Godser hvilende Gæld og samtlige Pensioner (indtil 500 Rthlr.), samt at hun yderligere optog et Laan paa 29.000 Rthlr. — hvilken Sum skulde betales Søstrene i Affindelse — et Laan paa 10.000 Rthlr. til Nyopførelsen af Breitenburg, 8.000 Rthlr. til Bygningen af ti nye Møller, og endelig at det i Moderens Testamentes § 13 stipulerede Beløb af 4000 Rthlr., som Gælden aarlig skulde nedbringes med, nedsattes til 1000 Rthlr. Der indrømmedes endvidere Grevinde Rantzau Ret til at indrette Successionen, samt tage Bestemmelse om Udstyr og Alimentationer, som hun ønskede det. Derimod forpligtede hun sig til at betale en Andel af 1500 Rthlr. af den Pension, som var tillagt Etatsraad JOHNN — der havde været forlovet med deres Moder — og ellers betale alle Pensioner, herunder 400 Rthlr. aarlig, som var tillagt Fru von Bülow, endvidere til at overtage al den Gæld, som hvilede paa de øvrige Godser, forsaavidt den ikke var stiftet af Broderen, og til at betale sine Søstre 29.000 Rthlr. i Affindelse, for hvilken Sum der skulde udstedes en Obligation, som skulde forrentes med 5 pCt. p. a., og som kunde opsiges med et halvt Aars Varsel. Hun forpligtede sig videre til at benytte de 18.000 Rthlr., som det var hende bevilget at optage,

til de nævnte Formaal, og til paa Forlangende at dokumentere, at dette var sket, samt til at forrente hele Gælden og nedbringe den med 1.000 Rthlr. om Aaret.

Forliget indeholdt endvidere Bestemmelser om, at Grevinde Castell f. Holstein skulde betale sin afdøde Mands Gæld til Frøken AHLEFELDT paa Lammershagen og til Baron GELTING, samt en Overenskomst mellem de tre Søstre, hvorefter de 29.000 Rthlr., som udgjordes af Affindelssummen samt 1000 Rthlr., som Grevinde Stollberg havde faaet tillagt af Moderen, skulde deles saaledes, at 10.000 Rthlr. skulde være et Præcipuum for Grevinde Castell — der havde faaet mindst — og de 20.000 skulde deles ligeligt mellem dem alle tre.

1936.

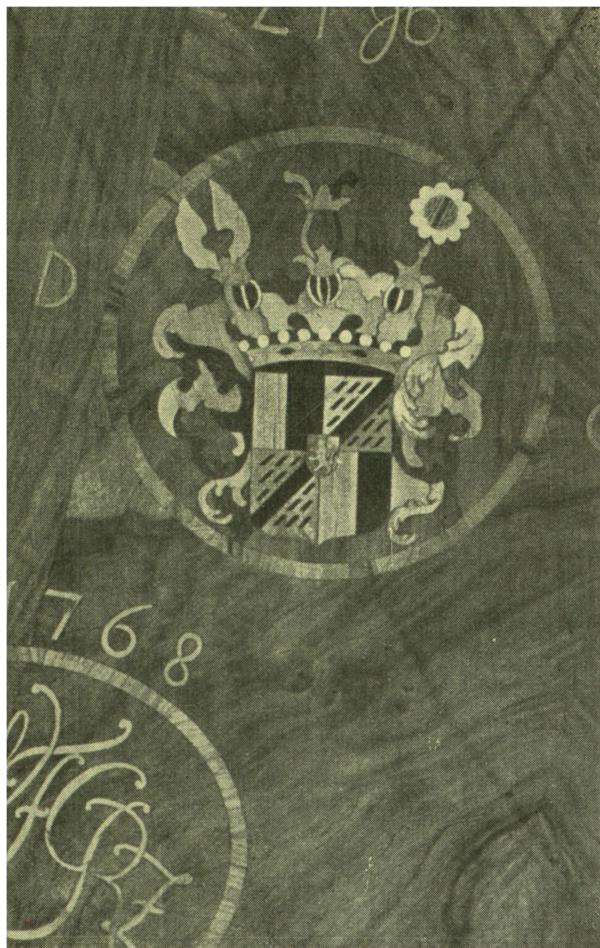
BREITENBURG
Dagligstue med Møbler fra F. og A. Rantzau's Tid.

Forliget, der sluttede med Vedtagelsen af Fællesopträden overfor Fru von Bülow, dersom hun ikke vilde tiltræde den nu trufne Ordning, er dateret 26. September i Glückstadt, 13. Oktober i København og 9. November 1762 i Hamburg og underskrevet af Søstrene, Grevinderne Castell-Castell, Stollberg-Stollberg og Rantzau, samt af Svigerinden Grevinde Castell Remlingen. Fru von Bülow tiltraadte det 8. Juli 1763⁴⁹.

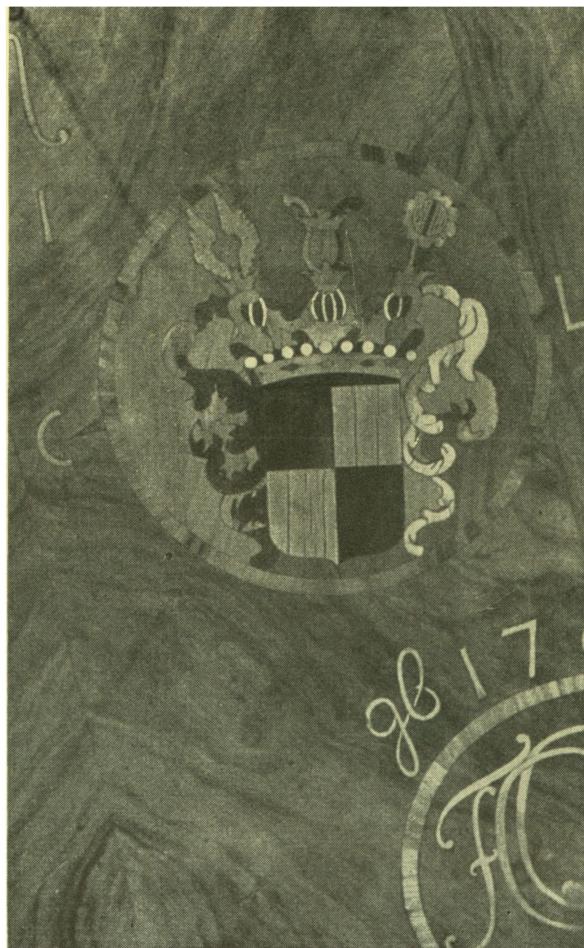
Formentlig samtidig med dette Forligs Afslutning solgte de tre Søstre den Del af Arfrade, som ved Broderens Testamente af 10. Juli 1762 var tillagt dem, til Grev FRIEDRICH RANTZAU for 1.500 Rthlr. holst. Cour.⁵⁰.

Det var saaledes ikke nogen ren Benefice for Greve Rantzau og hans Hustru at overtage disse Godser, og der foreligger da ogsaa en hel Del Oplysninger om en Række Pengetransaktioner i disse Aar⁵¹.

Grevinde AMOENE CASTELL opsatte 8. Oktober 1763 — halvanden Maaned før hun fødte Sønnen DETLEF RANTZAU — en Disposition, hvori hun bestemte, at hendes — paa dette Tidspunkt — eneste Datter FRIDERICA CHRISTIANA MARIA RANTZAU efter hendes Død skulde have 1.000 Rthlr. aarlig fra det Øjeblik, hun førte selvstændig Husholdning eller giftede sig, og 6.000 Rthlr. i Udstyr i det sidste Tilfælde⁵².

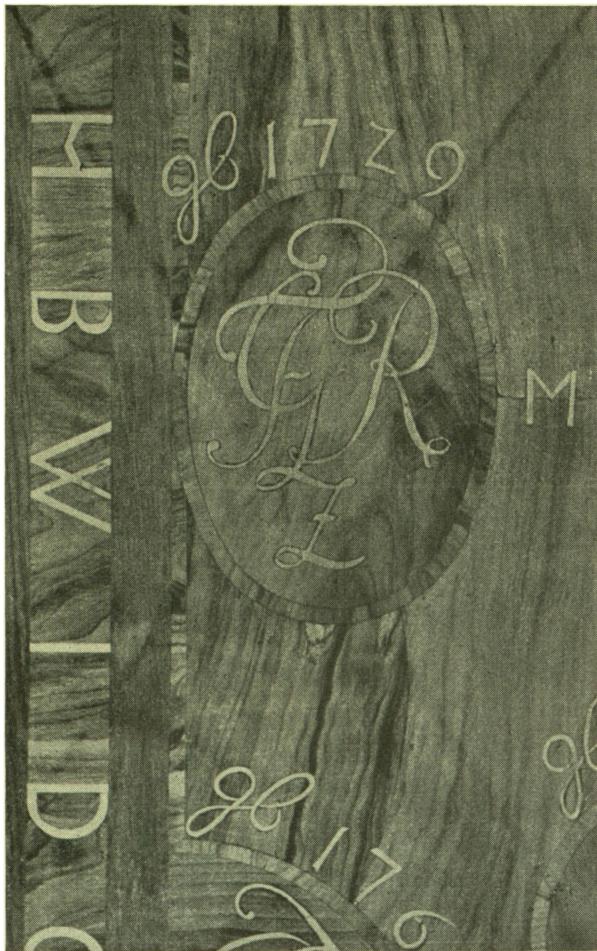

RANTZAU VAABEN

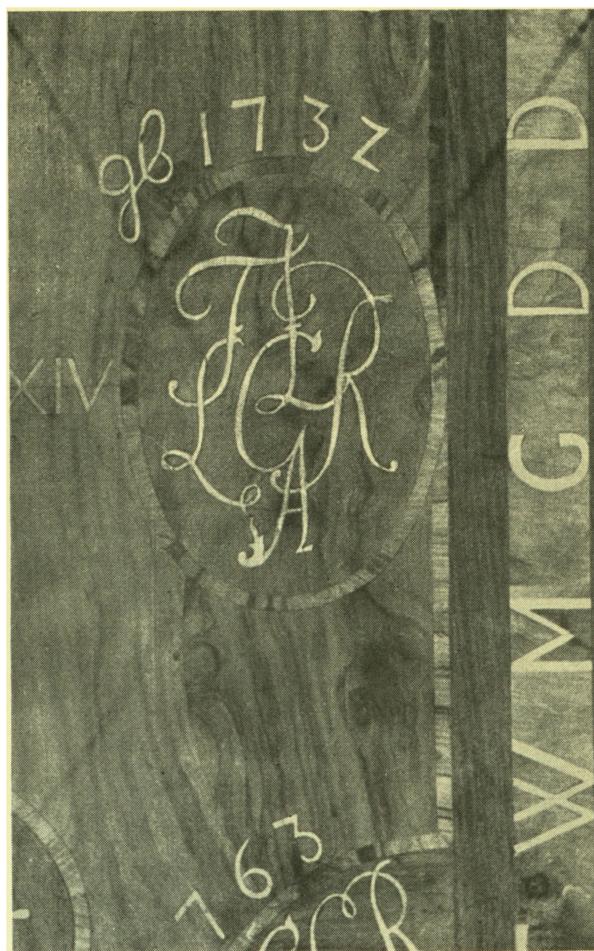

CASTELL VAABEN

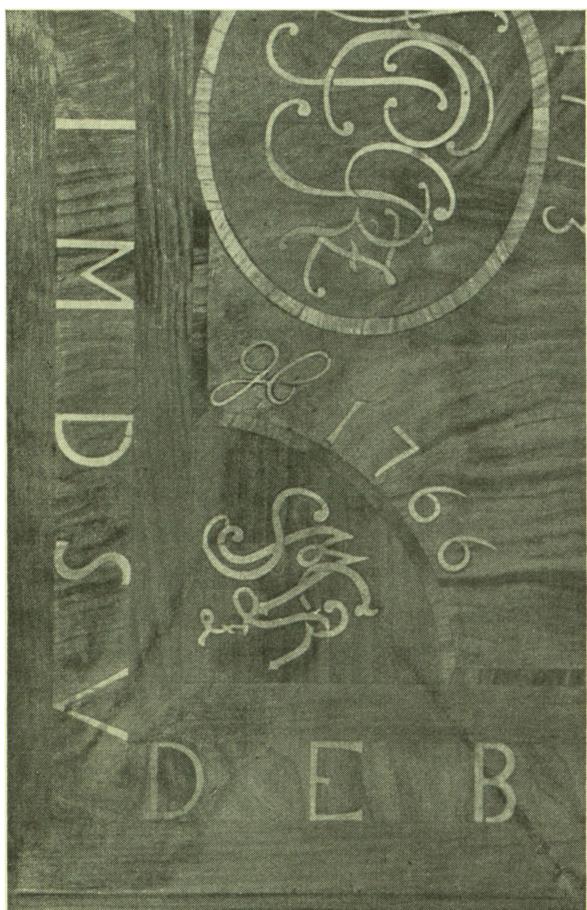

F[riedrich] G[raf] z[u] R[antzau] geb. 1729.

L[ouise] F[riederike] A[moene] G[räfin] z[u] R[antzau] geb. 1732.

A[ndreas] C[onrad] P[eter] G[raf] z[u] R[antzau] geb. 1773.
S[ophie] M[agdalene] G[räfin] z[u] R[antzau] geb. 1766.

A[ugust] W[ilhelm] F[ranz] G[raf] z[u] R[antzau] geb. 1768.
F[riederica] C[hristiane] M[aria] G[räfin] z[u] R[antzau] geb. 1762.

19. April 1768 — atter under en Svangerskabsperiode — opsatte hun en ny Disposition, ved hvilken hun indsatte sin ældste Søn DETLEF til Successor og bestemte, at han skulde betale sin Fader 3.000 Rthlr. aarlig og Grevinde CASTELL, f. HOLSTEIN 1.000 Rthlr. om Aaret. Hun fastsatte forskellige Regler for de andre Børns Appanagering, saaledes at Sønnerne hver skulde have 1.000 Rthlr. aarlig fra deres 21 Aar og 6.000 Rthlr. til Etablissement, og tog iøvrigt Forbehold med Hensyn til Forandringer i Successionen. Endelig bestemte hun, at 1.000 & lübsk af hendes henlagte Naalepenge skulde legeres til en Fattigstiftelse⁵³.

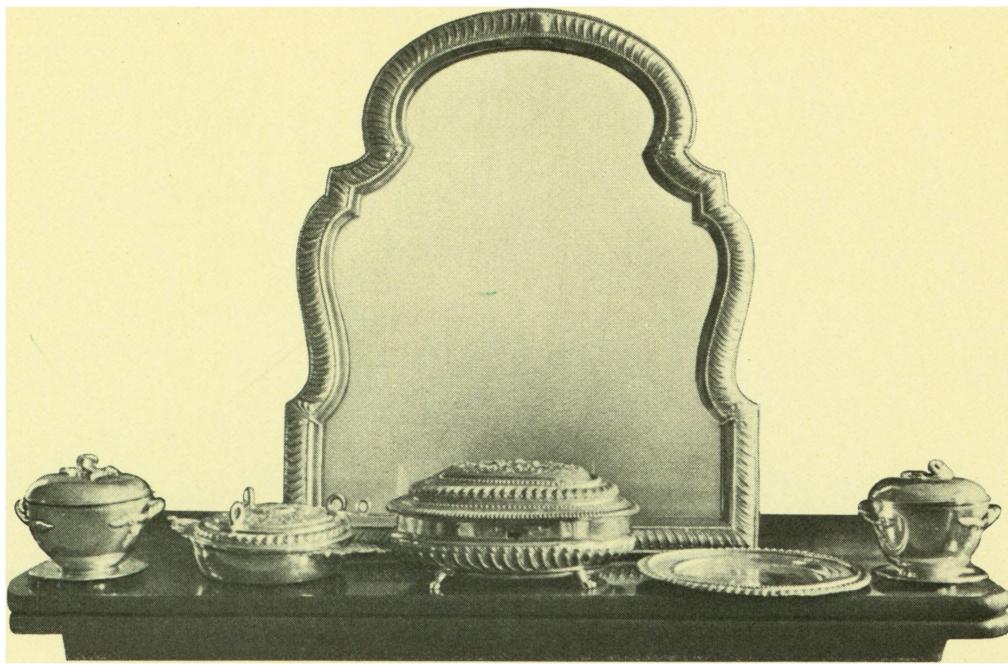
Den endelige Udførmning af Grevinde AMOENE CASTELLS Testamente fandt dog ikke Sted før 24. November 1796 paa Breitenburg. Hun indsatte her først generelt sin Mand og sine

SKRIVEBORD MED TRÆINDLÆGNING

Breitenburg.

Børn som Arvinger, paaberaabte sig sin Dispositionsfrihed med Hensyn til Successionsordningen, men tog endnu paa dette Tidspunkt ikke endelig Bestemmelse om, hvilket af hendes Børn, der skulde overtage Fideicommisset, nu da den ældste Søn paa Grund af en Sindslidelse var udelukket derfra. Dersom Successor ved hendes Død ikke var fyldt 25 Aar, skulde han søge Myndighedsbevilling under Faderens Curatel, og Grev Rantzau skulde have de føromtalte 3.000 Rthlr. i Pension, saalænge han forblev ugift, samt usus fructus af Rostorff og alle dets Indkomster. Hvad Allodialia angik, skulde disse deles af Enkemanden og Børnene, Successor undtagen. Børnene skulde ved Indtrædelse i Ægteskab have 6.000 Rthlr. — dog forudsat, at de giftede sig fornuftigt og standsmæssigt og var 25 Aar. Denne Sum skulde udredes i tre paa hinanden følgende Aar i Kieler Omslag. Den ældste Søn skulde i Betragtning af den stadige Pleje, som hans Sygdom udkrævede, have 600 Rthlr. aarlig, de øvrige Sønner skulde hver have 480 og Døtrene 340 Rthlr. aarlig, dog skulde — naar de 6.000 Rthlr. Udstyrspenge kom til Udbetaling — disse Renter være includeret i de nævnte Summer. Dersom noget af Børnene døde før det fyldte 25 Aar, skulde Alimentationen falde tilbage til Fideicommisset. Der maatte ved Boopgørelsen ikke tages Hensyn til, hvad Ægtefællerne havde anvendt paa Forbedringer paa Breitenburg, ej heller hvad der var givet ud paa Børnenes Opdragelse. Endelig oprettede hun et Legat paa 1.000 & lübsk til et Fattighus og annullerede sine tidlige Dispositioner, dog med Undtagelse af det mellem Ægtefællerne oprettede reciproke Testamente, dateret Glückstadt 19. September 1762. Endelig

GREVINDE AMOENE RANTZAUS SØLV-TOILETGARNITURE

Breitenburg.

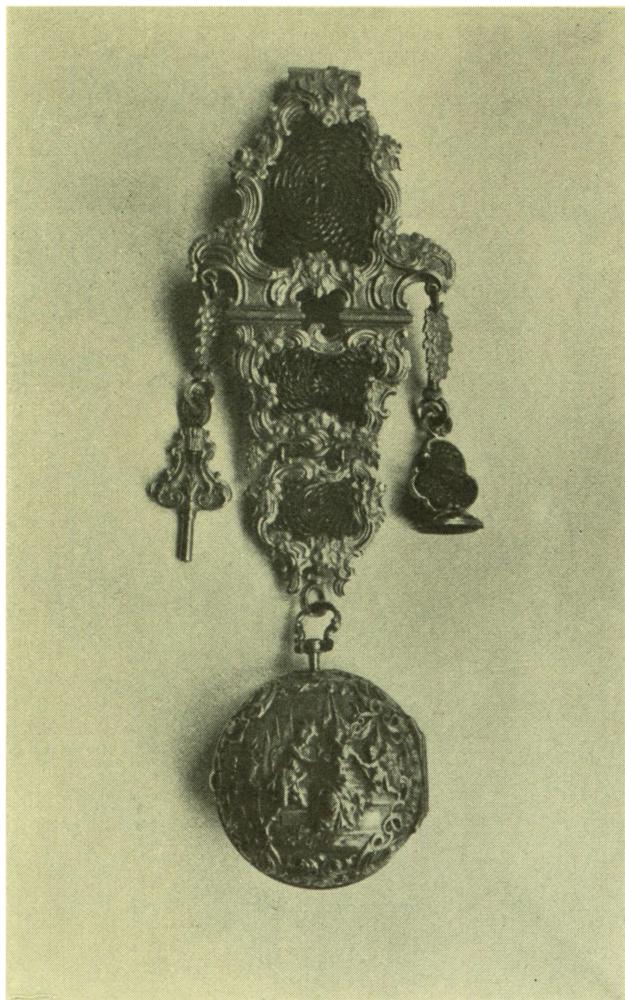
fastsatte hun, at det af Børnene, som vilde bestride hendes Dispositioners Gyldighed, kun skulde have, hvad der efter slesvig-holstensk Ret ikke kunde nægtes det⁵⁴.

Grevinde AMOENE CASTELL, der 11. December 1764 havde faaet Enkedronningens Orden De l'Union parfaite, — som ogsaa Greven fra 29. Januar 1768 havde — døde godt tre Aar før sin Mand, 21. August 1802, hun var da lige fyldt 70 Aar. Bisættelsen fandt Sted i Slotskapellet paa Breitenburg 30. August 1802.

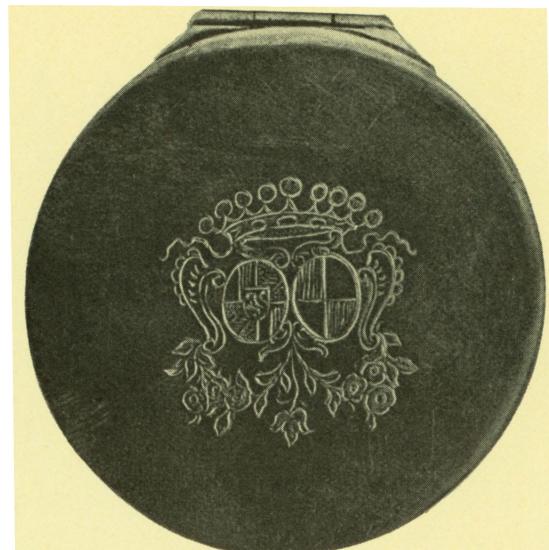
Efter Grevindens Død viste det sig, at hun havde indsat sin yngste Søn, Greve CONRAD RANTZAU, til at succedere Fideicommisset, hun havde endvidere efterladt sig nogle Bestemmelser om, hvorledes der skuldeforholdes med hendes Ejendele, som i Henhold hertil blev fordelt 9. Februar 1803. Hun efterlod sig i Obligationer en Formue paa ialt 28.425 Rthlr. Smykkerne, der var testamenteret de to Døtre, blev delt i to lige store Portioner, om hvilke Kammerherreinde SOPHIE MAGDALENE SCHILDEN (16/8) og Grev CONRAD RANTZAU paa Enkegrevinde FRIDERICA CHRISTIANE MARIE HOL-

KRUS MED MONOGRAM
F[riedrich] G[raf] R[antzau]

SOLVLAAG TIL KRUSSET

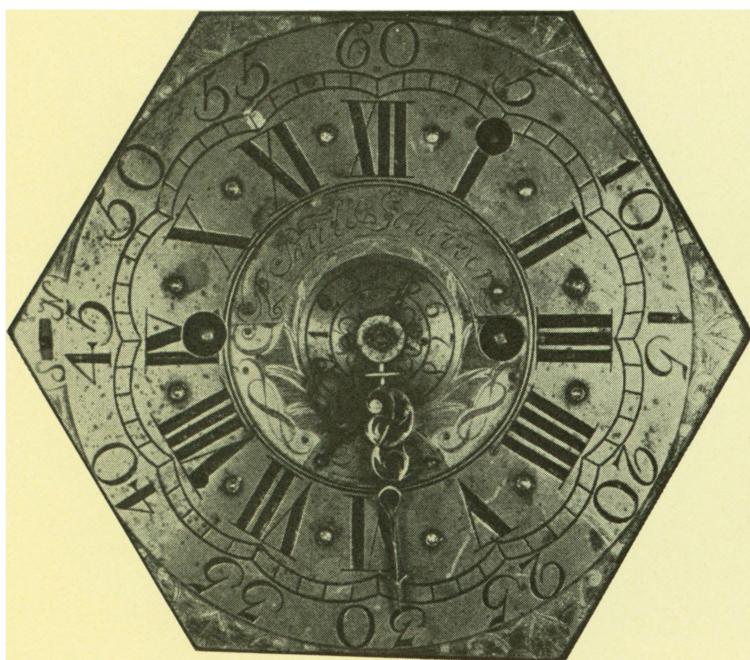
Breitenburg.
GREVINDE AMOENE RANTZAU'S CHATELAINE

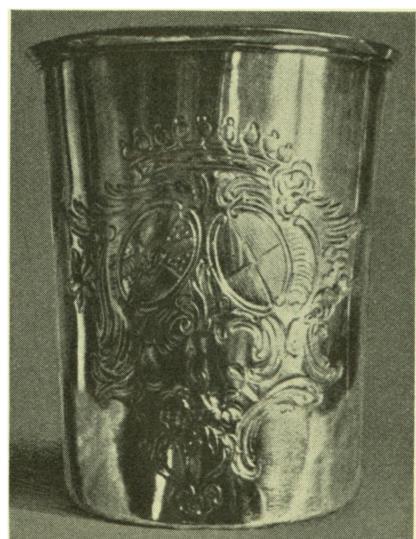
Holstenshus.
SØLVDAASE

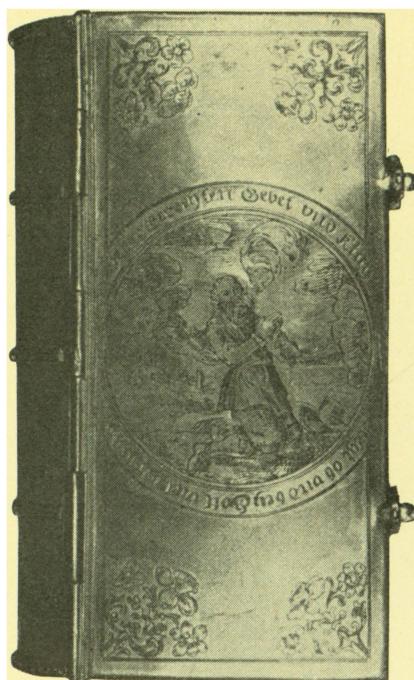
Langesø.
SØLVDAASE

sign. Paul Schröder, Kiel.
BENYTET AF GREVINDE AMOENE RANTZAU SOM REJSEUR

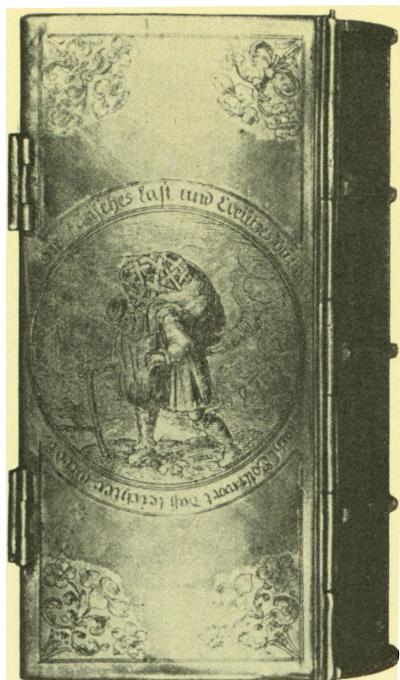

DAABSBÆGER AF SØLV
I Bunden er graveret: S. M. 1766.
Tidligere Holstenshus, nu hos Hr. E. Berner.

SOLVBIND MED FORGYLDNING

Emanuel Sonthom: Wahrer Weg zum Christenthum. 1682.

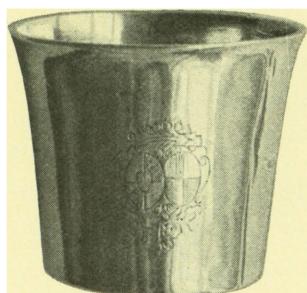

Breitenburg.

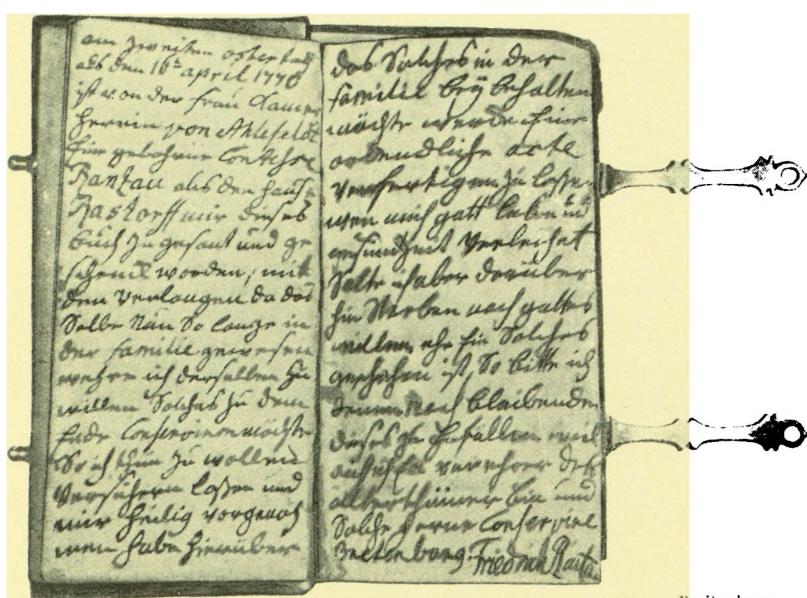
Breitenburg Kapel.

KLINGBEUTEL

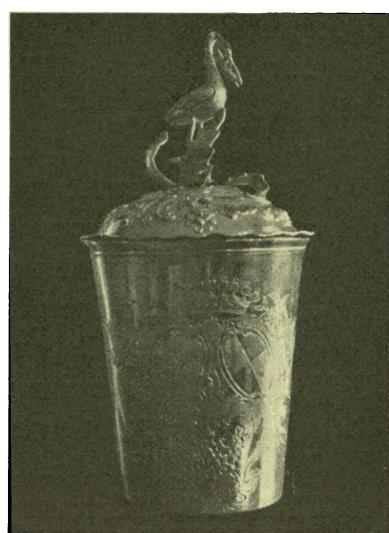
med Rantzau-Castell Vaabener
og Datoen: Den 24ten July.

BÆGER AF SØLV

Tidligere Holstenshus, nu hos Hr. E. Berner.

Breitenburg.

GREV FRIEDRICH RANTZAU'S INDFORSEL
den ovenfor afbildede Bog.

Breitenburg.

BÆGER AF SØLV
I Bunden er graveret: A. W. F. 1769.

STEINS Vegne trak Lod. Kammerherreinde Schilden fik desuden i Henhold til Bestemmelserne sin Moders Rejsetoiletgarniture — det er utvivlsomt herfra, at der findes Sølv-sager med Vaabenerne Rantzau-Castell hos den danske Efterslægt paa Langesø, Holstens-huus og Ravnholt — medens Sølv-tøjet for Størstedelen blev fordelt mellem Sønnerne. Nogle enkelte Stykker, hvorover der ikke var disponeret, blev delt imellem alle Børnene. Fordelingen af Bøgerne og en Del Inventar, som Sønnerne skulde have, blev udsat til senere⁵⁵.

Hvad Grev FRIEDRICH RANTZAUS økonomiske Forhold angaar, saa er det vanskeligt helt at faa Klarhed over hans Stilling før Ægteskabet. Arven efter hans 1746 afdøde Fader androg kun 269 Rthlr. 24 p^{56} , til Gengæld havde han i Boet endnu 12.709 Rthlr. 44 p til

Gode af sin mødrene Arv⁵⁷, og Aaret efter fik han yderligere godt 700 Rthlr. i Arv efter Søsteren FRIDERICA AMALIE RANTZAU⁵⁸; hvormeget han har brugt heraf under sin — sikkert kostbare — militære Uddannelse, vides der intet om, men nogen stor Renteindtægt ved Siden af sin Gage, har han saaledes næppe kunnet have.

Efter hans Død blev hans Bo forseglet 16. Juni 1806, og 24. Juni paabegyndtes Registreringen. Det endelige Skifte er ikke bevaret, men af en Bereg-

ning over Aktiver og Passiver, som forefindes i Koncept, ses det, at Aktiverne kun har andraget 25.942 $\text{k} 6 \text{p}$, og at Passiverne herimod har beløbet sig til ikke mindre end 36.177 $\text{k} 7 \frac{1}{2} \text{p}$, altsaa et klækkeligt Underskud. Hans Bibliotek paa Rostorff ansloges til 9.000 k , og Auktionen over hans Effekter indbragte ialt 23.872 $\text{k} 14 \text{p}^3$.

I Ægteskabet var følgende syv Børn:

1. FRIDERICA CHRISTIANE MARIA Rigsgrevinde RANTZAU (de l'Union parfaite), * Glückstadt 4. Oktober 1762, døbt der 6. Oktober, † Kiel 17. November 1831, begr. Ørslev K.

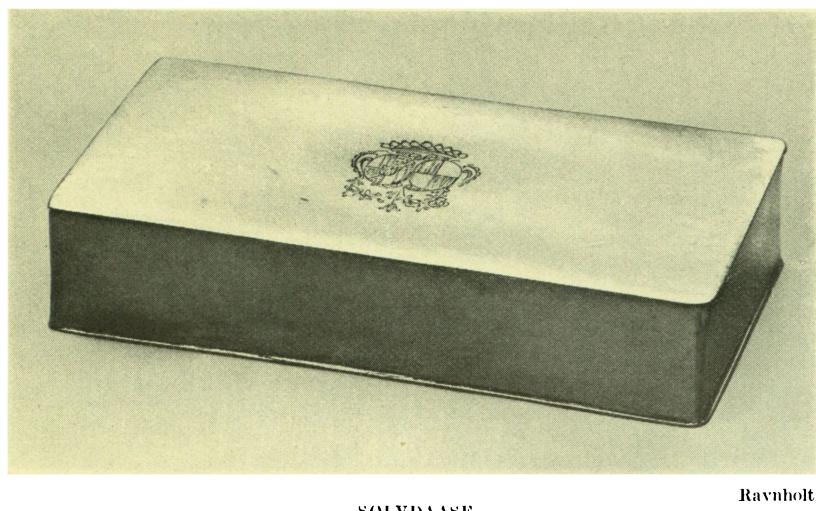
— paa Breitenburg 22. September 1781⁵⁹ med Kammerherre HEINRICH Greve HOLSTEIN til Grevskabet Holsteinborg, Farve, Waterneverstorff & Groß Colmar (F.: Generalløjtnant, Gehejmerraad FREDERIK CONRAD Greve HOLSTEIN til Grevskabet Holsteinborg & Basnæs og LUCIA HENRIETTE BLOME til Farve & Waterneverstorff), * Farve 28. September 1748, døbt 1. Oktober s. A., † Holsteinborg 27. Juli 1796, begravet Ørslev Kirke.

Fra dette Ægteskab nedstammer Greverne HOLSTEIN til Holsteinborg.

2. DETLEF GEORG CHRISTIAN Rigsgreve RANTZAU, * paa Breitenburg 19. November 1763, døbt der 21. November, † paa Breitenburg 1847.

Kammerjunker. Ugift.

3. HANS HEINRICH AUGUST Rigsgreve RANTZAU til Louisenberg ved Kellinghusen, * paa Breitenburg⁶⁰ 8. December 1764, døbt der 11. December, † 24. April 1836, begr. paa Breitenburg.

SOLVDAASE
med Vaabenerne Rantzau og Castell.

Ravnholt.

Graf Detlef Rantzau.
f. 1763, † 1847.
Breitenburg.

Mecklenburgsk Hofjægermester, Generalkrigskommissær.

~ Christiania i Januar 1789 med LOUISE SKEEL (F.: Statsminister JØRGEN ERIK SKEEL og ANNA DOROTHEA AHLEFELDT), * Bergen 6. December 1766, † 27. Maj 1812.

Ægteparrets eneste Søn døde syv Aar gammel 1797, den yngste Datter ERNESTINE CAROLINE Rigsgrevinde RANTZAU (1794—1872) var gift med Borgmester i Wunstorf, Dr. jur. PETER LUDVIG CHRISTIAN VON KOBBE (1791—1844).

Grafin Lene.
f. 1765, † 1849.
Breitenburg.

4. SOPHIE MAGDALENE Rigsgrevinde RANTZAU, * paa Breitenburg 19. Marts 1766, døbt der 23. Marts, † Lübeck 11. December 1849, begr. der.

~ paa Breitenburg 11. April 1795 med Kammerherre, Landraad, Amtmand i Steinburg Amt CHRISTIAN FRIEDERICH FRICCIUS VON SCHILDEN, * Hamburg 27. Juni 1747, døbt St. Mariæ Kirke 30. Juni, † Itzehoe 22. December 1804, begr. paa Haseldorf.

se ¹⁶/₇, og ¹⁶/₈

5. AUGUST WILHELM FRANTZ Rigsgreve RANTZAU, * paa Breitenburg 27. Maj 1768, døbt der 30. Maj, † 17. September 1849, begr. paa Breitenburg.

Fyrstelig Eutinsk Landraad, Amtmand over Schwartau Amt.

~ paa Breitenburg 6. September 1794 med SOPHIE JULIANE JOHANNE Rigsgrevinde BOTHMER (F.: Gehejmerraad HANS CASPAR Rigsgreve BOTHMER og MARGRETHE ELEONORE Rigsgrevinde SCHWEIDNITZ), * Segeberg 20. Marts 1771, † Kirch Schönbach (Baiern) i Juli 1846, begr. i Castell.

Af dette Ægtepars fire Døtre var den yngste CLARA HENRIETTE LOUISE PETROWNA Rigsgrevinde RANTZAU (1807—38) gift med LUDWIG FRANZ ADOLPH FRIEDRICH KARL Rigsgreve CASTELL RÜDENHAUSEN (1805—49), der er Stamfader til den nuværende Besidder af Rüdenhausen, Slægtens Overhovede, samt til Linien FABER-CASTELL. Af de to Sønner var den yngste, Landraad, Chef for det Rantzau'ske Frikorps CUNO HEINRICH CARL Rigsgreve RANTZAU til Rohlstorf (1805—82) Bedstefader til den nuværende Besidder af Fideicommisset Breitenburg HANS CASPAR KUNO FRIEDRICH Rigsgreve RANTZAU (f. 1876), der i sit Ægteskab med EMMA Rigsgrevinde RANTZAU af Rastorf har en Datter og seks Sønner.

6. FRIEDERICH CARL CHRISTIAN Rigsgreve RANT-

Malet 1810 af Grøger.
ANDREAS CONRAD PETER RIGSGREVE RANTZAU
til Breitenburg, Statsminister, f. 1773, † 1845.

ZAU, * paa Breitenburg 7. August 1769, døbt der 11. August, † 13. December 1847, begr. paa Breitenburg.

Kammerherre, Oberstløjtnant.

✓ i Maj 1808 med CONSTANZE HENRIETTE FREDERIKKE Grevinde KNUTH til Grevskabet Gyldensteen (F.: Stiftamtmand, Gehejmeraad JOHAN HENRIK Lehnsgreve KNUTH og CONSTANTINA ALEXANDRINE Grevinde von COSEL), * paa Gyldensteen 17. December 1772, † Lübeck 9. Juni 1828. (Hun ✓ 1 1790 med Major, Kammerherre JOHAN HARTVIG ERNST Greve BERNSTORFF (1767—91); ✓ 2 1800 med FRIEDERICH CARL AUGUST ALEXANDER HEINRICH Greve STOLBERG (1769—1805); ✓ 4 med russisk General APHANASI WANZOWITZ).

7. ANDREAS CONRAD PETER Rigsgreve RANTZAU til Breitenburg, * paa Breitenburg⁶¹ 2. September 1773, døbt der 6. September, † i Wiesbaden 3. August 1845, begr. paa Breitenburg.

Kammerherre, Geheimestatsminister, Ridder af Elefanten⁶². Ugift.

GREVE FRIEDRICH RANTZAUS SELVBIOGRAFISKE NOTATER

Den 21. Novbr. 1741 kam ich mit meinem Bruder DETHLOFF nach Berlin unter daß dortigen Cadeten Cohr, logirten und aßen aber in der Stadt vor Geld.

den....kam mein Br. von der Cohr Cadets, und ich bey dem Cap. v. Brericke im Hause, woselbst ich einge Monath daß hitzige Fiber hatte, nachdem aber

den 2t. Sept. 1745 von Berlin nach Schweidenitz [au]f Posto ging und bey dem Hertzogl. Beverschen Reg. untr. ward, da ich die ganze Campange mit thadt als Fanen Juncker.

d. 2tn. Janu. 1746 rückten wir in Stetin in Garnison, da ich dennoch Untr. off. blieb biß

d. 18ten Maj 1747 da wart ich Fähnerich.

d. 6. Mertz 1746 starb mein Vatter.

NB. d. 18t. Juni 1736 starb meine Mutter.

d. .... starb meine jüngste Schwester.

d. .... verheiratete sich mein ältester Bruder.

d. .... verheiratete sich Br. Dethloff.

d. 4t. Januar 1751 wart ich mündig.

d. 3t. Decbr. 1751 erhielte ich meinen lange gesuchten Abschied auß preus. Diensten.

d. 10t. Maj 1752 ging ich nach Copenhagen, kam da an d. 20t. Maj.

d. 7t. Julij 1752 erhielte ich die Erlaubniß eine Comp. zu kauffen.

d. 4t. Octbr. 1752 bekam ich als Capitæn eine Bestallung im Königlich Danschen Diensten unter der Königin Regimt., eine Comp. so in Glückstadt garnisoniert, und bezahlete an den Capitæn, der als Obristl. den Abschied bekam, die Compagnie mit vier Thausend fünf Hundert Rth. Dan. Cour.

(Original i Arkivet paa Breitenburg, L. Nr. 2, Læg 12.)

GREV FRIEDRICH RANTZAUS BIBELINDFØRSLER

Efterfølgende Optegnelser, der gengives i Uddrag, er foretaget af Rigsgreve Friedrich Rantzau til Breitenburg i en Bibel af sædvanligt Folioformat, udgivet af Johann Michael Dilherrn med kgl. polsk og churfyrst. sachsisk Privilegium, trykt i Nürnberg 1720. Bibelen opbevares i Biblioteket paa Breitenburg.

Paa Indersiden af Bindet:

1729, den 6ten Sepbr. Dinstages den zwölften Sontag nach Trinit. Morgens zwischen sechs und sieben Uhr bin ich zu Ahrensburg gebohren, und auch an den selben Tag von den S. T. Herrn Pastoren HENNING JOHAN HERMANN EICKE an der Woldenhorner Kirche daselbst auf dem Hofe Ahrensburg getauft. Meine Tauf Zeugen sind gewesen mein Vatter selbst, meine Frau Gros-Mutter müterlicher Seiten MARGRETA DOROTHEA, verwitt: und gebohrne RANTZAU, und die Frölen DOROTHEA VON PENTZ.

Vide 2tes Bandt des Woldenhorner Kirchen Buchs auf der 63 Seite.

1732, den 26ten Julij ist den hochgebohrnen Grefen und Herrn CARL FRIEDRICH GOTLIEB Grafen und Herrn zu CASTEL, königl. Polnischen und churfürstl: Sächsischer Generahl Lieutenant, und deßen Gemahlin Frau FRIEDERICA ELEONORA, gebohrne und vermahlte Grefin zu CASTEL, gebohren die Contess FRIEDERICA LOUISA AMÖNA. Die Gefattern wahrn Jhro Durchlaucht, die Frau Margräfin zu ANSPACH, und Ihr Excellenz die Frau Grefin zu LÖVENSTEIN-WERTHEIM.

Vide Remlinger Kirchen Tauf Buch.

Extrahirt von
JOHAN MICH. FLEGLER.
Pred: zu Remling 1772

Nach einer Notice, die meine Schwieger Mutter
eigenhändig notirt hatte, ist diese meine Frau,
ihre Tochter, d. 24ten Julj 1732 gebohren, kann
dahero vielleicht ein Versehen sein, das der
Pastor vorstehenden Extract gemacht hat und
den 26ten als den Tauftag hat ansetzen wollen.

1746, den 6ten Mertz ist mein Vatter zu Ahrensburg gestorben und zu Woldenhorn in sein dortiger Erbbegrebniß an der dortigen Kirche angebaut den 31ten Mertz begraben, meine Mutter ist ebenmässig in dieser Kirchen jedoch in den eben messiger Erbbegrebniß in den Kirchen Keller oder Gewelbe begraben, derer Saarg sollte auch aus denselben genommen und oben bei meinen Vatter gesetzt werden, welches aber von Zeit zu Zeit nachgeblieben ist. Meine Gros Mutter mütterlicher Seite ist zu Moellen 1757 gestorben und auch daselbst begraben, davon wen es nötig ist, das dortige Kirchen Buch alle weitere Nachrichten geben wirt.

Blad 1 a:

1761, den 23ten Decbr. bin ich mit meiner Frau zu Hamburg von den Past: NOTTING [Margintilføjelse: von St: Mich: K:] getraut und zwar in den Hause des Dänischen Residenten Sr. Excellence des Herrn Geheimde Raths von JOHN.

I. N. J.

1762, den 4ten Ocbr. Montages Nachmittages ein Uhr zwantzig Minuten ist meine liebe Frau nach zwölf stündigen heftig anhaltenden Schmertzen und Ween durch göttlicher Gnade mit einer jungen Tochter glücklich und wohl endbunden, welche zwei Tage hernach, als den 6ten Ocbr. durch den Herrn Conistoriall Rath HELMICHE die heilige Taufe zum Füssen des Bettens ihrer Mama bekommen und in derselben den Nahmen FRIEDERICA CHRISTINA MARIA erhalten.

Gefattern haben gestanden meine Stif Mama, die Frau Geheimderathin AHLEFELDT, 2^e meine Frau ihre Schwester die Gräfin von STOLBERG. Mein ältester Bruder CHRISTIAN, die Frau von RANTZOW zu Boddin und Hr. Geheimde Rath von JOHN.

(Derefter følger en Række religiøse Betragtninger.)

Glückstadt d. 8ten Ocbr.

1762

Graf FRIEDRICH RANZAU

Blad 1 b:

1763 den 19ten Nober. Sonnabend Morgen um fünf Uhr vierzehn Minuten ist meine liebe Frau zum 2ten Mahl .... mit einem jungen Sohn glücklich, geschwind und wohl endbunden worden alhier auf Breitenburg in der Stube im Heraufgehen in der zweiten Stocke rechter Hand. Zwei Tage darauf als nemlich den 21ten Nobr. empfing dieser unser erster Sohn und zweites Kind von den der Zeit in Münsterdorf stehenden Pastor SATLER die heilige Taufe, in welcher demselben der Nahme DETHLOFF GEORGE CHRISTIAN begeleget wart.

Gefattern haben gestanden 1^{lich} der Herr Graf RANZAU von Opendorf, 2^{tens} der Herr Geheimde Conferenzrath von SOELENDALH, 3. mein Bruder DETHLOFF,* 4^{tens} der Herr Conferenzrath von AHLEFELDT von Colmer und Verbitter des Itzehoer Closters als erster Cavallier im Lande* und 5^{tens} der Graf

1729 den 6ten Februar. Ein Tag vor dem jüngsten Donstag auf Muttertag Morgens um 7 Uhr
B. Dach und Balken auf ein auf der anderen Seite gelegene, und auf der einen
Hölle lag eine Eule d. St. Leonhard nach einer Hörung jordan Hermann
Eiche an der Zehlendorfer Kirche auf dem Dachbrett, auf dem gegen
Abendstunden geträumt. Wenn es lange genug stand gesungen
Mauritius Salpp, Maurus Leonhard und Mutter Mariae Lippes
Dr. Simeon von Preyscha Donatella vermittelnd gebrauer Spatelle und
die freudige Donatella vor pecht.
Vide 2te Bandt der walbeckischen Kirchen-Büff auf Seite 63 Reihen.

1732 den 26ten July ist dem gejagten grauen und grauen Bal Friedreich gebüttet
graue und graue die Kästel dawig polieren und spießt. Daß sie
gezahlt. Lieutenant Paul Drissin Brueglin fand Friedreichs Bleo-
nen graue und graue gegraben. Die Kästel gebrochen. Ein
Condeß Friedreichs Louis Amadeus. Die gefangen waren
nach Deutschland da fand Margravin die Auspagn und sprach. Ich will

GREV FRIEDRICH RANTZAUS Indførsel i Familiebibel paa Breitenburg.

worden, welcher, ob er gleich sehr schwag wahr, wie er zur Welt kam, ... dennoch sich durch Gottes Gnade erholte und den 3ten Tag nach seiner Geburt, als den 11ten Xbr. in den selbigen Zimmer, da mein Sohn DETHLEF getauft worden, die heilige Taufe erhalten, in welchen ihm die Nahmen HANS HINRICH AUGUST beigelegt wurden, und hat denselben der Pastor KURTZIUS aus Breitenberg getauft.

Gefatter haben gestanden mein Herr Stif Vatter, der Geheimderath von AHLEFELDT, der Graf RANTZAU von Ascheberg und der Graf AUGUST von CASTEL auf Castel, zur Taufe hilte ihm mein Bruder und wahr ich selbst nebst der Majohr BAESE Zeugen bei der Taufe vor den Bette meiner lieben Frauen.

(Derefter religiøse Betragtninger.)

Gr. FRIED. RANZAU

Blad 2 b:

Indførsel vedrørende SOPHIE MAGDALENE RANTZAUS Fødsel, gengives i Biografinen $\frac{16}{7}$ og $\frac{16}{8}$.

Blad 3a:

1768, den 27ten Maj Freitages Morgen um zwölf ein Virtel Uhr ist meine liebe Frau . . . mit einem Sohne glücklich und balde verlöset worden, derselbe hat darauf den 30ten Maj Nachmittages die heilige Taufe empfangen vor den Bette seiner Mutter in der Stube unten im Hause grade der Hausthüre über, inderselben sind ihm die Nahmen AUGUSTUS WILHELMUS FRANCISCUS bey gelegt, und haben Gefatter gestanden Sr. Hoch Fürstlichen Durchlaucht der Hertzog von BEVERN und meiner Frauen beyde Schwestern, die Grefin STOLBERG und Grefin BÜLAU auch meine beide Brüder PETER und BENJAMINN, da den derselbe nach Sr. Durchlaucht den Hertzog und der Grefin Bülauf genant ist.

(Derefter religiøse Betragtninger.)

GR. FR. RANTZAU

Getauft ist auch dieser mein Sohn
von den bei der Munsterdorfer Kirche
stehenden Pastor PALM.

GREVINDE AMOENE RANTZAUS
Indførsel i Familiebibel paa Breitenburg.

von STOLBERG als ältester Schwester Mann meiner Frau, weil d. Hrr. Verbitter ausgehet, so stehet davor der regirende Graf zu Remlingen meiner Frau zweiten Schwester Mann, Graf von CASTEL.

(Derefter en Række religiøse Betragtninger.)
* * etter overstreget.

Graf FRIEDRICH RANTZAU.

Blad 2 a:

1764, 8ten Xbr. Sonn-
abend Morgens 2 $\frac{3}{4}$ Uhr ist
meine liebe Frau zum 3ten
Mahle . . . mit einen Söhn-
lein glücklich endbunden

In 23 in December 1762. Gebürgt in Hamburg.
Am 14th October 1762 ist geboren Frederique Louise Amoone
Am 17th November 1763 ist geboren Dithloff Georg Christian
Am 8th December 1764 ist geboren Hans Heinrich August
Am 19th March 1766 ist geboren Sophia Magdalene
Am 27th May 1768 ist geboren August Wilhelm Francisca
Am 1st Augst 1769 ist geboren Friedrich Carl Christian
Am 2nd September 1773 ist geboren Anders Conrad Peter mit
auch einem Geb. Namen geburtsdag gestaufft ist als d^{er} Ch. Sep.

Blad 3 b:

1769, den 7ten August Montages Nachmittages zwischen 4 und 5 Uhr gefiehl es Gott meine liebe Frau zum sechsten Mahl mit ihren vierten Sohn .... zu endbinden, und uns beiderseits Eltern mit ein abermahliges Pfand seiner Liebe durch einen wohl gestalteten und gesunden Sohn zu erfreuen. ....

Am 11ten August ward dieser uns neugetehrne Sohn durch der heiligen Taufe im Buche des Lebens eingeschrieben und erhilt in derselben die Nahmen FRIEDRICH CHARL CHRISTIAN, welchen Tauf Acta der Hhr. Pastor GLASEMEIER zum Füßen des Betes, darin meine Frau Wochen hilte, vorrichtete, zu Gefattern haben gestanden Sr. Durchlaucht der Printz FRIEDRICH CHARL VON BEVERN, nebst iro Durchlaucht die verwittwete Frau Marg[r]efin von CULMBACH BEREIT und ich selbsten.

(Derefter religiøse Betragtninger.)

Gr. FR. RANTZAU

1769. Heit ausgrend im Safr vnd daa daaifden
auf auf dem inn Raftren ist Dag Isobell.
So aulop ob daa quædbindung fæfke. Es
do frædah af gr do vort en spæckle den
oversægesponin zinnermann do fæfke frau
und do alten Wenergr. do den auf Raam
do hund gott den mænne fæfke mit fænne
jorar Engelsingen vñne vñne gryppen den
quædbindung Minnen frau vñne fænne fæfke
fænne und Brugaten, auf En, au S. Auf Minne liden
vñne Gottlob Tafwørf, af En, vñne Pflemin
glætthæd glætthæd gryppen und fænne aundanun
doa gryppelig mit in Kongorðaræ wofo
1770. Traffen innen den Maayn lebun in den bæf
do frædah fæfke bæf dovin ob do vñne
gott Gott gryppen und gæne邦gnæn fæfke
spæll, in do vñne hæfden hæfden vñne
allor gryppen fæfke byg fæfke vñne

Breitenburg.

GREV FRIEDRICH RANTZAUS DAGBOGSINDFØRSEL
ved Datteren Sophie Magdalenes Fødsel 1766.

Blad 4 a:

1773 dem 2ten Sepbr. Morgens, wie es eben drei Virtel auf 8 Uhr geschlagen hatte, gefiehl es Gott meine liebe Frau .... zum siebenden Mahl mit ihren fünften Sohn glücklich und wohl zu endbinden ....

Und da mein Geburts Tag den 6te dieses einfelt, so beschloßen wir da das Kind, welches G[ott] L[ob] wohl wahr, dasselbe an diesen Tag taufen zu lassen, und dardurch meinen Geburts Tag, da ich in mein 45ten Jahr trete, Gott zur Danckbahrkeit zu feiren, und da wir den Geheimden Rath, Graf BER[N]STORFF, den Generahl AHLEFELDT und meinen Bruder PETER zu Gefattern erwehlet und gebeten hatten, so kamen diese den 6ten Sepbr. gegen Mitag hier und nachdem der Pastor GLASEMEIER auch hier gekommen, wir gegebenen hatten, so gingen wir nach der hiesigen Schloß Capelle, dahin die Hebamme das neu gebohrne Kind trug, und wie wir uns alle nebst alle Hof Bediente in der Kirche versamlet hatten, so hilte der Generahl, Graf AHLEFELDT den neugebohrnen Sohn, und ich vertrat die Stelle des Geheimde Raths Graf von BER[N]-STORFF, mein Bruder aber wahr selbst zu gegen, da den die Handlung der Taufe in dieser Capelle vor sich ging, nachdem vorhero »Ich bin getauft auf deinen Nahmen«, nach der Taufe aber »Nun dancket alle Gott« gesungen wahrt, es bekam der neu gebohrne in dieser seiner Taufe die Nahmen ANDRES CONRATH PETER, worauf wir wieder zu Hause kamen, meine Frau gesund fanden, und ihr dieses neue Pfand göttlichen Seegens Gottlob wohl und munter überbrachten, wie rürend mir diese Handlung, da justement sich solches auf meinen Geburts Tag treffen muste, wahr, kann ich nicht beschreiben, meine Danckbahrheit gegen Gott wart aber dardurch gewiß vermehrt, weil mich so viele gottliche Wohlthaten zu gleich einfielen, da ein Gedanke den andern zu verdringen schien.

(Derefter en Række religiøse Betragtninger.)

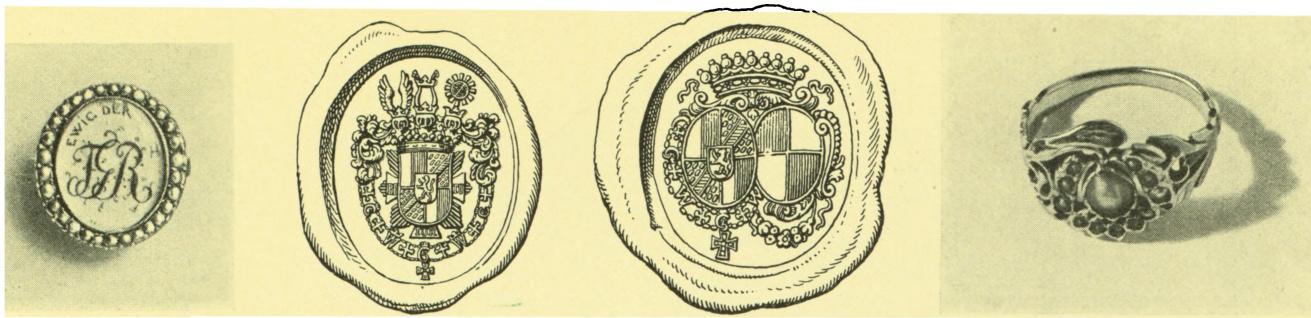
Gr. FR. RANTZAU.

Blad 6 a:

1778, den 22ten Sepbr. ist meine Tochter FRIEDERICA CHRISTIANA MARIA und mein Sohn DETHLEF GEORGE CHRISTIAN durch den Hhr. Pastoren GLASEMEIER in hiesiger Schloß-Kirche öfendlich confirmirt, worbei d. Hhr. Probst KRAMER, die Pastors DECKER und SCHLICHTING unter mehreren Zuhörere gegenwärtig wahren.

.... Die Handlung ging um 10 Uhr, da den geleutet wart, an und wahr um 1 ¼ Uhr zu Ende.

17..., den .... wart mein zweiter Sohn HANS von d. Hr. Consistoriall Raht AHLEMANN in Altona öfendlich confirmirt, ich wahr um diese Handlung beizuwohnen selbsten nach Hamburg, und fuhr mit meiner eltesten Schwegerin nach der Kirche .... Er wahr zu dieser Zeit hier auf den Gimnasio zu Altona.

Ring: F. G. R.
Tidligere Skaføgaard, nu
Langø.

Efter Signet paa Breitenburg.

Efter Signet paa Breitenburg.

Ring, der har tilhørt
Grevinde Amoene Rantzau, f. Castell og dennes
Moder Grevinde F. E. Castell, f. Castell.
Tillører Oberstinde Else Thaulow,
f. Schestedt Juul.

(Om Datteren SOPHIE MAGDALENES Konfirmation, se Biografien 16/7 og 16/8.)

Bag i Bibelen, Blad 1 a:

Meine elteste Tochter FRIEDERICA CHRISTIANA MARIA ist den 22ten Septbr. 1781 mit den hochgebohrnen Grafen von HOLSTEIN zu Holsteinburg und Erbherr zu Neversdorff und Gros Colmer verheiratet worden .... ehelige Copulation alhier auf Breitenburg vor sich ging ....

d. 27ten Juni 1783 ist diese meine elteste Tochter des Morgens um 2 ¾ Uhr von einer Tochter glücklich endbunden, welche den 30ten Juni zu Neversdorff in der Wochen Stube .... getauft worden .... Nahmen FRIEDERI[C]A LOUISE SOPHIA ....

Brætbug....., den 16ten Julij 1783.

d. 18ten Ocbr. 1784 ist diese meine liebe Tochter mit ... Sohn FRIEDERICH ADOLFF [entbunden; Daabsdatoen ikke anført].

d. 18ten Decbr. 1786 wart diese meine Tochter abermahlen mit einen Sohn .... die Nahmen CHRISTOFF HEINRICH erhilte, zu Gefatter standen der Vatter selbsten, der Kamerherr VON BUCHWALT Helmstorff und meine jungste Tochter LEHNE.

Blad 1 b:

d. 5te Julij 1791 ist meine elteste Tochter die Grefin HOLSTEIN zu Neversdo[r]ff .... Sohn .... Nahemen ANDREAS GUSTAFF, zu Gefatter standen der Geheime Rath Graf VON BERNSTORFF, der Kammerherr von BLUCHERT und die Frölen BLOMEN von Haagen.

Der Vatter dieser oben genannten Kinder, mein Schwieger Sohn, der verschiedene Zeit viel gelitten hatte, wolte nach seiner Grafschaft und zug dahero den .... 1796 dahin ab mit seiner gantze Familie, wart aber von Zeit zu Zeit steds schwächer und starb zu Holsteinburg den 27ten Julij 1796. Wart auch daselbst in der Erb- und Familien Begräbniß bei gesetz.

Blad 2 a:

Mein zweiter Sohn HANS HINRICH AUGUST .... vermählte sich im Januar Monath 1789 mit der Tochter .... von SCHEEL LUISE, welche den 6ten Decbr. 1766 gebohren ist.

Diese meine Schwieger Tochter wart den 27ten Juni 1790 um 5 ½ Uhr Morgens zu Friedrichs Halle in Norvegen .... mit einen Sohn .... Nahmen FRIEDRICH ERICH ....

Abermahlen .... Schwieger Tochter, da sie sich hier bei uns aufhielte, zu Rostorff den 7ten Sept. 1791 .... Tochter .... Nahmen LUISE DOROTEA SOPHIE FRIEDERIQUE erhielt.

den 31ten Januar 1795 .... Schwieger Tochter .... in Glückstadt, da ihr Mann garnisonirte .... Tochter .... die Nahmen ERNESTINE CAROLINE erhielt.

Den 24ten Martz 1797 .... Schwieger Tochter .... zu Remmels, da er sich eine Stelle gekauft hatte, ... Tochter .... Nahmen HENRIETTE SOPHIE JOSEPHINE BERNHARDINE erhielt.

Blad 2 b:

Den 6ten Sepbr. 1794 verheiratete mein vierter Sohn AUGUST WILHELM FRANS sich mit SOPHIA JULIANA JOHANNA Grefin von BOTHMER, welche den 20ten Mertz 1771 gebohren wahr ....

Die Hochzeit wahr wie wohl nur in aller Stille hier zu Btenburg, weil die verwittwete würdige Grefin Mutter der Contess Braut in It[z]ehoe wohnte, solches aber aus Freundschaft meiner Frau hier zu geben

überließ, da diese ihrer Schwäglicheit wegen sonst nicht hatte zu gegen sein können, der Pastor GLASEMEIER in Bretenberg verrichtete Abens in unserer gewöhnlichen Eß-Stube die sehr wohl geratene Trau Rede und blieb den Abend zu Eßen hier, da sonst keine Fremde als Verwante von beiden Seiten, und die Vormünder der Braut gegenwärtig wahr.

Diese meine Schwieger Tochter wart in Eutin .... den 9ten August 1795 mit einer Tochter .... Nahmen FRIEDERICA FRANCISCA LEOPOLDINA erhilt.

Der 28ten Mertz 1797 wart diese meine Schwieger Tochter .... einer Tochter .... Nahmen [JOHANNA MAGDALENE HENRIETTE MATHILDE, Navnene er ikke anført].

SKIFTE EFTER GREVINDE AMOENE RANTZAU, F. GREVINDE CASTELL REMLINGEN

Actum Breitenburg den 9ten Febr. 1803.

Es war auf heute der Tag zur Teilung und Auslieferung derjenigen Vermächtnisse, welche die resp. hohen Erben der hochsel. Frau Geheim-Räthin, Gräfin FRIEDERICA LOUISE AMOENE Reichsgräfin zu RANTZAU, Frau auf Breitenburg und Arfrade, aus denen von hochderselben hinterlassenen Codicillien zu fordern haben, angefolget werden.

Nachdem sich nun Ihre hochgräflichen Exellence, der Herr Geheimer-Rath und Kammerherr, Graf zu RANTZAU, Ritter, und alle theilnehmenden Erben, nemlich der Herr Kammerjunker DETLEF Graf zu RANTZAU, der Sekretär COPMANN in Vollmacht des Herrn Landraths und Amtmannes AUGUST Grafen zu RANTZAU, der Herr Rittmeister CARL Graf zu RANTZAU, der Herr CONRAD Graf zu RANTZAU auf Breitenburg und Arfrade, Ritter, resp. für sich und als Empfänger des dem Capitain, Grafen HANS zu RANTZAU beykommenden Anteils, auch in Vollmacht der verwitweten Frau Gräfin von HOLSTEIN, Frau auf Neverstorff, Gross Collmar pp., und die Frau Kammerherrin von SCHILDEN zu Itzehoe, nebst deren Gemahl, dem Herrn Kammerherrn und Amtmann von SCHILDEN, hieselbst eingefunden hatten, wurde zuvörderst von hochbesagter Ihre hochgräflichen Exellence denen letzteren eine Abschrift der bey der höchstpreislichen Landesregierung übergebenen Designation von dem Mobilier-Vermögen vorgelegt und dabei ein von dem Secretair COPMANN verfertigtes Verzeichnis von denen zu dem Allodia der hochsel. Frau Gräfin gehörigen sämtlichen Kapitalien, nebst denen bisher eingegangenen ausbezahlten Kapitalien und Zinsen pp überliefert und letzteres ganz vorgelesen. Als hierauf beydes von denen anwesenden Erben und ihren Mandatarien für richtig anerkannt worden, so wurde zur Theilung der legirten Kapitalien geschritten und folgender gestalt beschafft.

Vermöge oberwähnten Verzeichnisses beträgt die ganze Summe der zu theilenden Masse 28 425 Rtlr. 33 Davon haben erhalten

1. die Frau Kammerherrin von SCHILDEN, die sub Nr. 28 im Verzeichnisse allegirte Obligation auf	1 000 Rtlr.
so bey HANS THIESSEN zu Grünenthal belegt sind, und bar an Zinsen vom Sterbetage bis Martini v. J. mithin für 3 Monate	10 »
2. die Frau Gräfin von HOLSTEIN erhielten die sub Nr. 2 aufgeföhrte im Gute Neuendorf radicirte Obligation auf.	1 000 »

und baar an Zinsen, als Zuschuss für 4 ½ Monate	15 Rtlr.
3. der Herr Kammerjunker DETLEF Graf zu RANTZAU wählten eine sub Nr. 1 aufgeföhrte von dem Herrn Grafen REUß den 43sten ausgestellten auf . und eine auf Osterhof protocollierte auf	3 000 »
lautende Obligation, wobey derselbe an Zinsen baar zu erhielt.....	1 000 »
45 »	35 »
4. der Herr Graf CONRAD zu RANTZAU erhielt das für Herrn Kapitain, Grafen HANS zu RANTZAU ausgesetzte Legat in zwey von dem Licentiaten BOCKELMANN zu Perdoel ausgestellten, sub Nr. 5, 6, 7 u. 8 im Verzeichnis aufgeföhrten, jed auf 1500 Rtlr. mithin zusammen auf ..... lautenden Obligationen und erhielt dazu an Zinsenzulage für 4 ½ Monate baar	3 000 »
5. der Secretair COPMANN wählte für den Herrn Landrath und Amtmann AUGUST Graf zu RANTZAU	
1. eine sub Nr. 31 aufgeföhrte protocollirte Obligation von Advocat DREESSEN ausgestellt auf	1 000 »
2. eine sub Nr. 30 aufgeföhrte von JOHANN HOLST ausgestellte, protocollirte Obligation auf	500 »
und 3. einen von Herrn BUTENSCHÖN ausgestellten, sub Nr. 35 aufgeföhrten Wechsel auf..... wobey derselbe an Zinsen als Zulage pro rata temporis baar erhalten, nemlich	1 500 »
37 » 24	
6. der Herr Rittmeister Graf CARL zu RANTZAU erhielten	
a eine von dem Apotheker WORLIN zu Meldorf ausgestellte protocollirte, sub 12 aufgeföhrte Obligation auf	1 000 »
b eine dito von JOHANN SCHLEEF zu Augustenhof sub Nr. 13 allegirte und auf.....	1 333 » 16
c eine im Gute Neuendorf versichter und sub Nr. 15 allegirte Obligation auf.....	800 »

d eine dito sub Nr. 23 aufgeföherte und von JOCHIM HARMS in Kellinghusen ausgestellte auf.....			
e eine dito von den Interessenten des Moorhusener Aussendesches ausgestellte und sub Nr. 26 allegirte auf.....			
f eine dito von JOHANN FRIEDERICH DELFS ausgestellte, sub Nr. 22 allegirte, auf			
g eine von demselben ausgestellte, sub Nr. 29 allegirte, protocollirte Obligation auf..... lautend			
h erhält baar zu an Kapital ..... und imgleichen an Zulage-Zinsen ..			
7. der Herr Graf CONRAD zu RANTZAU, Ritter, empfing die auf dem Wibelschem Hause protocollirte sub Nr. 14 allegirte auf .... 1 500 Rtlr. und die von HANS BLUNCK laut Nr. 27 ausgestellte auf..... 2 000 »			
lautende Obligation, erhielt damit zusammen.....	3 500	»	
welcherhalben derselbe 500 R. imgleichen an Zinsen 20 R. wieder ad massam zu bringen hat.			
Vorstehendermassen beträgt die ganze Masse der Kapitalien und baaren Geldern	28 425	Rtl. 33	
davon geht vorgedachte Summe der Legaten ab mit..... 22 666 » 8			
imgleichen diejenigen.. 200 »			
welche die hochselige Frau Gräfin in dem Codizill zur Erbauung eines Armenhauses bestimmt hat.....	22 866	» 8	
bleiben...	5 559	Rtlr. 25	
Dazu hat der Herr Graf CONRAD zu RANTZAU beyzugetragen die zuvielerhaltenen	520	»	
Mithin beträgt die ganze unter den drey jüngeren Herren Brüder zu theilende Summe	6 079	» 25	
Diese in drey gleichen Portionen getheilt so erhält ein jeder	2 026	» 24	
Hiernächst wurde zur Verteilung der besten Spitzen, ächten Perlen und Steine geschriften, welcherhalben die Frau Kammerherrin von SCHILDEN und der Herr Graf CONRAD zu RANTZAU, mand.no[m]j[n]e der Frau Gräfin von HOLSTEIN das Loos über ausgelegte gleichen Portionen entscheiden liessen.			
Worauf dann der Frau Kammerherrin von SCHILDEN die hochderselben vermachte Reisetoilette mit Zubehör überliefert wurde, und der Herr Graf CONRAD zu RANTZAU sich von denen vorhandenen Uhren eine aussuchte.			
Die Theilung der Bücher ist von diesmal noch ausgesetzt worden.			
Sodann empfing der Rittmeister, Herr Graf CARL zu RANTZAU das hochdemselben beykommende silberne Thee- und Kaffe-Service, imgleichen die Suppen-Schaale mit Deckel und Tellern, der Herr Graf CONRAD zu RANTZAU nahmen für den Herrn Capitain, Grafen HANS zu RANTZAU die hochdemselben gebührende zwei silberne Leuchtern, ein Waschbecken und Kanne im Empfang, der Herr Se-			

cretair COPMANN erhielten das desselben Herrn Mandanten vermachte vergoldete Besteck, bestehend in Löffel, Messer, Gabel und Eylöffel, im schwarzen Futteral, imgleichen einen silbernen Kessel mit Lampe, und der Herr Graf CONRAD zu RANTZAU die hochdemselben legirte grosse silberne Kaffeekanne, ein Waschbecken, eine Kanne, zwey Leuchter, ein Besteck, bestehend in einem Löffel, Gabel, Messer, Pfeffer- und Salzdose, Becher zum Ey, Löffel und Vorlegegabel, imgleichen die grosse Münze vom Indigenat-Recht und den silbernen Leuchtern mit dem grünen Schirm und der silbernen Stange.

Die Herren DETLEF, CARL und CONRAD nahmen jeder die ihnen gehörige kleine silberne Schaale in Empfang.

Nachdem nun das noch übrige Silberzeug von keinem grossem Belang geblieben war, so entschlossen sämtliche Erben sich, dass sie diesen Rest unter sich aufteilen wollten, welches dann, nachdem zuvor Sr. hochgräflichen Exellence der Herr Geheime Rath, Graf zu RANTZAU davon ein Praecipuum für den Herrn Grafen DETLEF ausgenommen und hochdemselben übergeben hatte, auch sofort ausgeführt wurde.

Sr. hochgräflichen Exellence der Herr Geheime Rath, Graf zu RANTZAU, Ritter, gaben hierauf einen jeden Erben von denen vorhandenen Prätiosen ein Stück zu Andenken, theilten die Schaumünzen unter ihnen auf und erklärten darauf, dass die Bestimmung desjenigen, welches nach dem müchterlichen Willen denen drey jüngeren Herren Grafen zusammen, und dem Herren Grafen CONRAD zu RANTZAU allein an Meubeln, Betten, Leinenzeug und Tischzeug zu Theil werden müsse, bis auf einen andern Tag ausgesetzt werden sollte.

Wie nun solchermassen dem Willen und den Verordnungen der hochseligen Frau Geheim-Räthin, Reichsgräfin FRIEDERICA LOUISE AMOENE zu RANTZAU bis auf die ausgesetzten Punkte, die gebührende Folge geleistet, und ein jeder der hohen Erben dasjenige, so ihnen daran beykommt, richtig erhalten hat. Also quitiren dieselben sich, resp. proprio, mandatario nomine et cum Curatore, hierdurch einander in bester, bündigster Form-Rechtens, und machen sich hiermit sub hypotheca bonorum verbindlichst, dass dieselben in solidum wegen der erhaltenen Obligationen und Wechsel auf ein Jahr lang die Eviction leisten, mithin wenn auf ein oder ander Posten binnen solcher Zeit etwas sollte verloren gehen, solchen Schaden gemeinschaftlich tragen wollen.

Urkundlich sämtlicher hohen Transigenten eigenhändigen Unterschriften.

So geschehen wie oben.

Friedrich Rantzau (L. S.)

Sophie Magdalena von Schilden

gebohrene Gräfin zu Rantzau

in ehelicher Curatel (L. S.)
Schilden

Detlef Georg Christian Graf zu Rantzau (L. S.)

Copmann in Vollmacht des Herrn Landraths und Amtmannes Reichsgrafen August zu Rantzau in Schwartau (L. S.)

Carl Friedrich Christian Graf zu Rantzau (L. S.)

Andreas Conrad Petrus Graf zu Rantzau für mich und in Vollmacht meiner Schwester der Gräfin von Holstein auf Neversdorf (L. S.)

(Original i Arkivet paa Breitenburg. Afskrift velvilligt meddelt af Rigsgreve Rantzau, Breitenburg.)

**FRIEDRICH RIGSGREVE RANTZAU OG FRIEDERICA LOUISE
AMOENE RIGSGREVINDE RANTZAU, FØDT GREVINDE CASTELL REMLINGENS
OBLIGATION TIL CASPAR VON BUCHWALD**

Wir Endes Unterschriebene Eheleute, ich **FRIEDRICH** Graf zu RANTZAU, Königlich Dänemarkischer Cammer-Herr und Obrister, Herr auf Breitenburg, und ich dessen Ehe-Gemahlin **FRIEDERICA LOUISA AMOENA**, vermahlte Gräfin zu RANTZAU, gebohrne Gräfin von CASTELL, Frau auf Breitenburg urkunden und bekennen hiermit für uns, unsere Erben und künftige Besitzer der Herrschaft Breitenburg, wasgestalt der hochwohlgeborene Herr **CASPER VON BUCHWALD** auf Neudorf, Königlich Dänischer Landrath, uns in gegenwärtigen Octavis Trium Regum 1764 ein Kapital von 2000 Rtlr., schreiben Zwey Tausend Reichstaler Grob Holsteinisches Courant zu Vier pro Centum zinsbahr angeliehen und vorgestreckt habe, welches Geld wir richtig empfangen, und in unsren und der unsrigen scheinbahrn Nutzen wiederum verwendet haben, und uns daher der Ausrede des nicht empfangenen, und in unsren Nutzen nicht verwandten Geldes ausdrücklich verzeyhen; gereden, geloben und verpflichten uns für uns und unsere Erben, und davon jeden in solidum, bei gräflichen Ehren, wahren Worten, Treu und guten Glauben, bei Leistung eines landübliches Einlagers, wie auch bei Verpfändung unserer gesamten, jetzt und künftigen beweg. und unbeweglichen Haabs und Güter nominum, jurium et actionum in specie der Herrschaft Breitenburg, salvo jure variandi et eligendi, in vim constituti possessorie, nicht nur das Kapital jährlich im Octavis Trium Regum zu Kiel mit Vier pro Centum zu verzinsen, sondern auch wenn es wie jedem Theile freigestehet zur gewöhnlichen Zeit in den 14 Tagen vor Johannis Baptista losgekündigt wird, in dem darauf folgenden Octavis Trium Regum, der Hauptstuhl mit allen rückständigen Zinsen auch wieder Vermuthen verursachten Schaden und Kosten zu Kiel oder wo sonst alsdann der Umschlag in diesen Herzogthümern gehalten werden dürfte, an erwähnten Herrn Gläubiger, dessen Erben und getreuen Einhabern dieser Obligation ohnfehlbar wiederum

zu bezahlen und abzutragen, wovon uns bloss die baare Bezahlung, und sonst nichts, schützen und befreien soll, weder Geist- noch weltliche Rechte, weder kayserliche, königliche, chur- und fürstliche Ge- und Verbothe, Matoria, Mandata, Privilegia, Indulta, Constitutiones, weder Krieg noch Krieges-Ueberzüge, weder Feuer noch Wasserschaden, noch andere Unglücksfälle massen wir dessen und aller übrigen Ausflüchte und Exemptionen, Erroris, doli, mali, caesonia, beneficu excussionis, divisionis, cedendarium, actionum und wie sie immer Nahmen haben mögen, auch der Rechts-Regel, dass ein gemeiner Verzicht nicht gelte, falls nicht ein besonderer vorhergegangen, und ausdrücklich begeben, insbesondere ich, die Ehe-Gemahlin, allen und jeden, sowohl in gemeinen Rechten als auch in unserer Schleswig-Holsteinischen Landes-Statutis, dem fräulichen Geschlechte zu Gute verordneten Wohlthaten, dem senatus consulto Vellejano und der Autentica signa mulier pp., imgleichen dem Hauben-Bands-Rechts und Gerechtigkeit, von deren Einhalt ich vor meiner Unterschrift genugsam verständiget worden hierdurch an Eydestatt renuncierte. Alles getreulich und ohne Gefährde. Zur Urkund und Gelobung dessen, haben wir diese Obligation eigenhändig unterschrieben und mit unsren angebohrnen gräflichen Petschaften bestärket. So geschehen Kiel in Octavis Trium Regum des Eintausend Sieben Hundert und Vier und Sechzigsten Jahres.

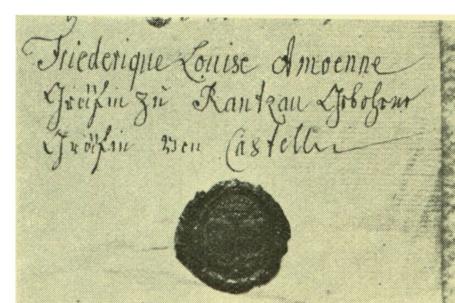
FRIED. GR. RANZAU
(L. S.)

FRIEDERIQUE LOUISE AMOENNE
Gräfin zu RANTZAU, gebohrne
Gräfin von CASTELL.
(L. S.)

(Original i Arkivet paa Breitenburg. Afskriften velvilligst meddelt af Rigsgreve Rantzau, Breitenburg.)

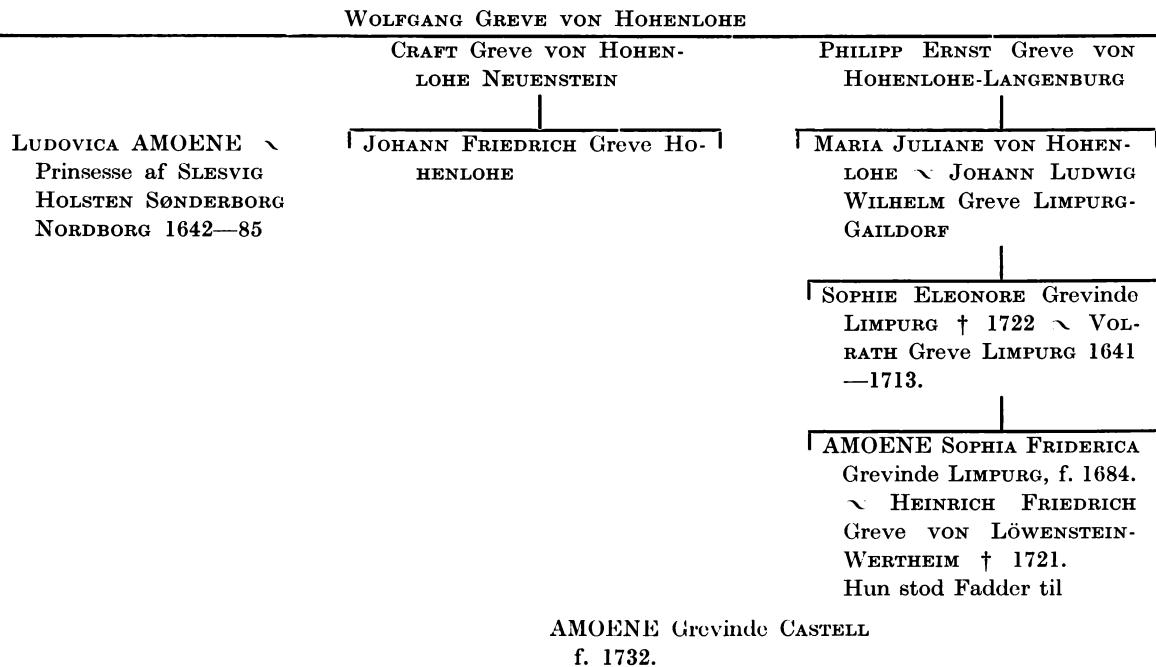
Breitenburg Arkiv.
Underskrift paa Obligation, dat. Octavis Trium Regum 1764.

Breitenburg Arkiv.
Underskrift paa Obligation, dat. Octavis Trium Regum 1764.

NAVNET AMOENE

Navnet Amoene kommer af Latin *amoenus* (fem. *amoena*), som betyder yndig, fin. Grevinde Amoene Castell har faaet dette Navn ved Opkaldelse efter sin Gudmoder Grevinde **AMOENA LÖVENSTEIN-WERTHEIM**, f. Grevinde von LIMPURG, som atter maa antages at have faaet det ved Opkaldelse efter Grevinde **AMOENE VON HOHENLOHE-OEHRINGEN**, født Prinsesse af SLESVIG HOLSTEN SØNDERBORG NORDBORG. Følgende Oversigt viser Forbindelsen:

DIVERSE BREVE

1.

GREVE ADOLPH CASTELL-REMLINGEN TIL GREVE AUGUST CASTELL-REMLINGEN

Hamburg, den 24ⁿ Dec. 1761.

Hochgebohrner Graf,
Gnädiger Herr Oncle.

Ew. Liebden habe hiedurch zu eröfnen keinen Umgang nehmen können, was maßen es durch Gottes sonderbare Fügung geschehen, daß meine geliebteste Gräfin Schwester, die Hochgebohrne Gräfin und Frau, Frau FRIEDERICA LOUISE AMOENE Gräfin zu CASTELL-REMLINGEN mit dem Hochgebohrnen Grafen und Herrn, Herrn FRIEDERICH Grafen zu RANZAU, Königl. Dänischen Cammer Herrn und Major bey Jhro Königl. Maytt. der Königin Leib Regiment ein christliches Eheverbindnuß getroffen, und solches gestern als den 23ⁿ dieses hieselbst in Hamburg durch priesterliche Einsegnung würcklich vollzogen.

Wie nun nicht zweifele, Ew. Lbden werden an dem Vergnügen und der Freude der neu vermählten liebreichen Antheil zu nehmen geneigt seyn; also habe dieselben nebst mir Ew. Lbden hochschätzbarer Gewogenheit und Freundschaft bestens empfehlen wollen, der ich mit ohnausgesetzter Hochachtung und Ergebenheit zeit Lebens beharre

Ew. Lbden
treu ergebenster Neveu
und unterthäniger Diener
C. A. F. G. Comte de Castell Remlingen

2.

GREVE FRIEDRICH RANTZAU TIL GREVE AUGUST CASTELL-REMLINGEN

Breitenburg, d. 16ten Februar 1764.

Hochgebohrner Reichs-Graf
Gnädiger Herr Oncle.

Ewr. Gnaden ist ohne mein Anführen bekannt, wasmaßen von dem meiner Gemahlin Lbden, welche Hochdenenselben jhren gehorsahmsten Respect bezeugt, aus Hochdero Grafschafft beykommenden $\frac{1}{3}$ tel der Brautschatz und Kleinodien-Gelder allbereits zwey Ziele fällig geworden sind.

Da nun mir und meiner Gemahlin Lbden gar sehr daran gelegen ist, daß wir diese beyde Ziele sobald als möglich erhalten, so nehme ich mir die Freyheit, Ewr. Gnaden ergebenst zu ersuchen, Hochdieselben wollen die Gnade haben zu verfügen, daß solche mit dem nächsten an den Hn. Cantzley-Raht Knauer

ausgezahlet werden mögen, indem derselbe Ewr. Gnaden die Jnterims Quittung dagegen zurück geben und die Gelder weiter besorgen wird. Jch habe die Ehre unter Bezeugung unsers gehorsahmsten Respects an Hochdero Frau Gemahlin Gnaden mit vorzüglichster Hochachtung zu beharren

Ewr. Gnaden

unterthäniger Diener

Gr. Fr. v. RANTZAU

Udskrift: A Monsieur, Monsieur le Comte AUGUST, Comte et Seigneur de CASTELL, franco Nürnberg, pr. Bossenheim. A Castell.

3.

GREVE AUGUST CASTELL-REMLINGEN TIL GREVE FRIEDRICH RANTZAU (KONCEPT)

Castell, d. 6. Martii 1764.

Hochgebohrner Graf

Freundlich vielgeliebt und hochgeehrtest Herr Vetter.

Ew. Lbden soll auf das unter 16t. preteriti an mich zu erlaßen beliebtes in schuldig ergebenster Antwort ohnverhalten, daß ich bereits Sorge getragen, damit an Abführung derer Dotal-Gelder, welche Ew. Lbden herzlich geliebte Frau Gemahlin, meiner hochzuehrenden Frau Baasen Lbden. /: denen ich mich samt meiner Gemahlin bestens empfehl :/ an hiesige Grafschafft Castell zu fordern haben, ein Anfang gemacht werden; wie ich dann hierdurch versichern kann, daß der erste Termin davon bereits d. 5. Febr. a. c. nacher Rembling gegen Quittung bezahlt worden ist, und zur zweyten Termins Abtragung nun auch baldt geschritten werden solle; ansonsten Ew. Lbden denen betrübten Umständen in welche hiesige Landschafft durch den leidigen Krieg versetzt worden, zuzuschreiben geruhnen, wann nicht alle accuratesse diesfalls so .... hat beobachtet werden können, zumahlen da die Vermählung Unsers Gräfl. Hauses Comtessen baldt auf einander gefolget sind.

Ansonsten habe die Ehre unter Zusicherung meiner Ergebenheit mit wahrer Hochachtung zu verharren

Ew. Lbden

.....

(To Originaler og en Koncept (3) i Fürstl. Castell'sches Haus-Archiv, I, c. 5/45. Meddelt af Oversekretær Albert Schübel, Castell.)

4.

GREVE FRIEDRICH RANTZAU TIL ENKEKASSEN

Breitenburg d/ 30te Murt. 1772.

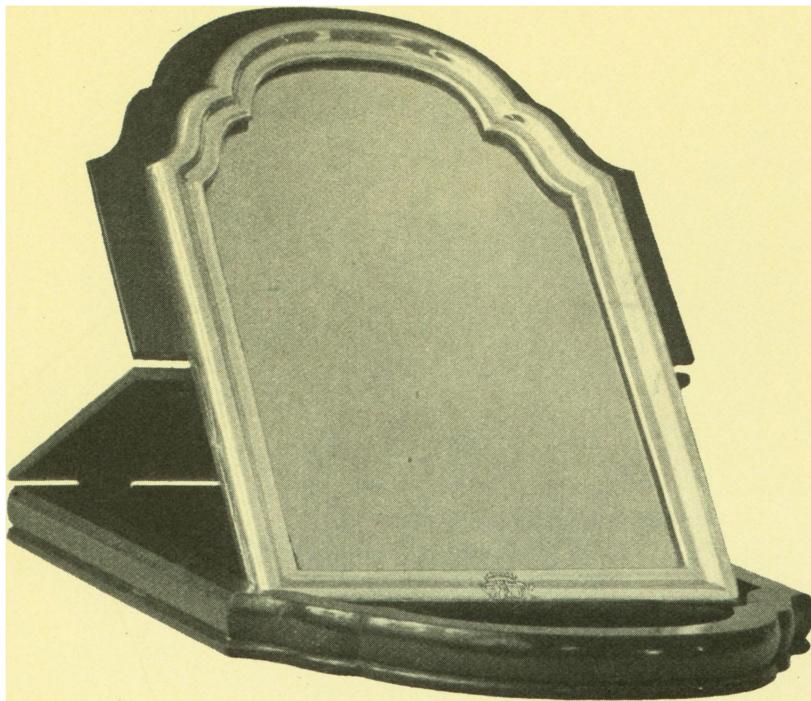
Wann von dem Königl. höchstpreislichen Generalitets und Commissariats-Collegio zu Copenhagen unterm 21sten Februar des jetztlaufenden Jahres ein Placat an die sämtliche Interessenten der Land-Militair-Etats-Pensions-Casse abgegeben und vermittelst deßen auch denen in noch geschlossener Ehe lebenden und in dieser Casse aufgenommenen Männern und Frauen auferleget worden vor Ablauf des April-Monaths dieses Jahrs an hochgedachtes Generalitets- und Commissariats-Collegium ihr gegenwärtiges Alter anzugeben und demnächst durch Einsendung glaubwürdiger Taufscheine die Angabe zu bestätigen;

Und dann ich zu Endes unterzeichneter FRIDRICH des heiligen Römischen Reichs Graf zu RANTZAU, Königl. Kammerherr und Obrister auf Breitenburg und Arfrade Erbherr am 24sten Decbr. 1760 für meine Gemahlin Frau FRIDERICA LOUISE AMOENE gebohrne Gräfin zu CASTELL in erwehnte Land-Militair-Etats-Pensions-Casse die Summe von Ein Tausend Rtlr. dän. Cour. in der Absicht eingeschossen habe, damit erwehnte meine Gemahlin auf dem Fall, daß Sie mich überlebte, jährlich eine Pension von vier Hundert Reichsthaler dänisch Courant zu genießen haben möchte:

Also habe ich zur Befolgung vorgelobten Placats hiedurch anzu zeigen ohn ermangeln wollen, daß ich den 6ten Septembr. 1729, meine Gemahlin aber d/ 24ten Jul.: 1734 [sic.] gebohren sey, wie solches die des Endes erforderliche Tauf-Scheine deren Beybringung mit gehörigem Fleisse betrieben werden soll, in Gewißheit setzen werden.

Fried. Rantzaau

(Enkekasse-Bilag G. 2681. (R. A.))

SPEJL I MAHOGNIKASSE

Ravnholz.

AF KAMMERHERREINDE EMILIE SEHESTEDT JUULS OPTEGNELSER

Paa Ravnholz findes en Fortegnelse, skrevet paa et almindeligt Ark Brevpapir af Kammerherreinde EMILIE SEHESTEDT JUUL, f. Baronesse HOLSTEN, f. 1834, † 1882.

I denne Fortegnelse*) anføres:

I Ørenring med sort Slangehoved, der har tilhørt min Tipoldemoder Fyrstinde Castell, [FRIEDERICA ELEONORA Grevinde CASTELL REMLINGEN f. Grevinde CASTELL RÜDENHAUSEN f. 1701 † 1760], der gav disse Ørenringe til min Oldemoder, hendes Datter Grevinde RANTZAU Breitenburg, som gav dem til min Bedstemoder Kammerherre Amtmand Schildens Kone (hendes Datter), som gav dem til hendes Datter min Moder Baronesse HOLSTEN, der gav dem til mig Kammerherreinde SEHESTEDT JUUL, født Baronesse HOLSTEN. [Findes paa Ravnholz]. SAMME Skjæbne har den lille Fingerring haft med hvide Perler, fra Fyrstinde CASTELL er den kommet til Kammerherreinde SEHESTEDT JUUL. [Ringen er nu hos Kammerherreindens Sønnedatter, Oberstinde THAULOW og er af bildet Side 32]. I Sølvvæske, der ligeledes er en Gave fra Fyrstinde CASTELL til hendes Datter, og fremdeles fra Datter til Datter, til den er endt hos Kammerherreinde Sehestedt Juul; paa denne Æske, som blev givet Fyrstinde Cs Datter, er det Rantzauske og Castellske Vaaben. [Denne Sølvvæske findes paa Ravnholz og er af bildet Side 26.]

.....

Et Billede forestillende K. S. J.s Oldefader Grev Rantzau Breitenburg, Mand til Fyrstinde Castell. [Findes formentlig ikke længere paa Ravnholz].

.....

En Gulddaase med Triumphvogn paa og Aarstal 1814, som K. S. J. har faaet af sin Moders Moder Schilden født Rantzau. [Findes paa Ravnholz].

.....

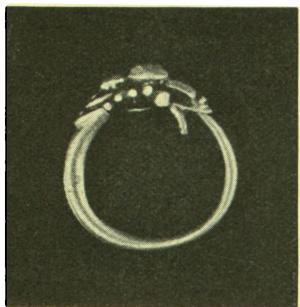
I Sølvforgyldt Medaille med lille blaat Baand, der har tilhørt min Oldemoder Gr. Rantzau Breitenborg. [Findes paa Ravnholz; Medaillen bærer paa den ene Side Dronning Charlotte Amalies Portræt].

.....

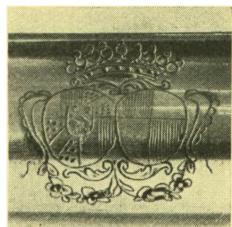
*) Retskrivningen er normaliseret.

I nogle Blyantsnotitser om, hvad der i 1881 fandtes i Dagligstuen paa Ravnholts anføres bl. a.:

1 Spejl med Sølvramme med de Rantzauske og Castellske Vaabener, har tilhørt en Oldemoder til Emilie Sehestedt Juul, født Baronesse Holsten, hvis Moder var Friccius von Schilden, og hendes Moder var Comtesse Rantzau Breitenburg, og hendes Moder Fyrstinde Castell.

Ørenring paa Ravnholts
(lidt forstørret).

Vaabenerne Rantzau og Ca-
stell paa Sølvspejlet paa
Ravnholts.

1 Ørenring, der har tilhørt Kammerherreinde Emilie Sehestedt Juuls Oldemoder Grevinde Rantzau, født Castell.

1 gammel Gulddaase, Kammerherreinde E. S. Juul arvet efter hendes Oldemoder?

Paa Skaføgaard findes 3 Dele, der har tilhørt Grev Friedrich Rantzau og hans Hustru, født Castell, og som Fru Estrup, født Baronesse Holsten, har faaet af sin Mormoder, Kammerherreinde Schilden, født Comtesse Rantzau.

Et Hovedvandsæg, der forestiller en Moppe af Dukat-Guld, der sidder paa en Pude, hvori der er en Kapsel til Moucher. [Afbildet nedenfor].

En Frugtkniv med Sølvblad og Skaft af lapis lazuli, monteret med Guld.

En Daase af Horn med sorte Ornamenter og Inskription.

Paa Bunden er afbildet en Mand og en Kone i Bondedragter, og der staar:

Nicht zu lieben ausser dier
habe ich für genommen mir.

Paa Laaget er der en Forglemmigej, og paa Siden staar der:

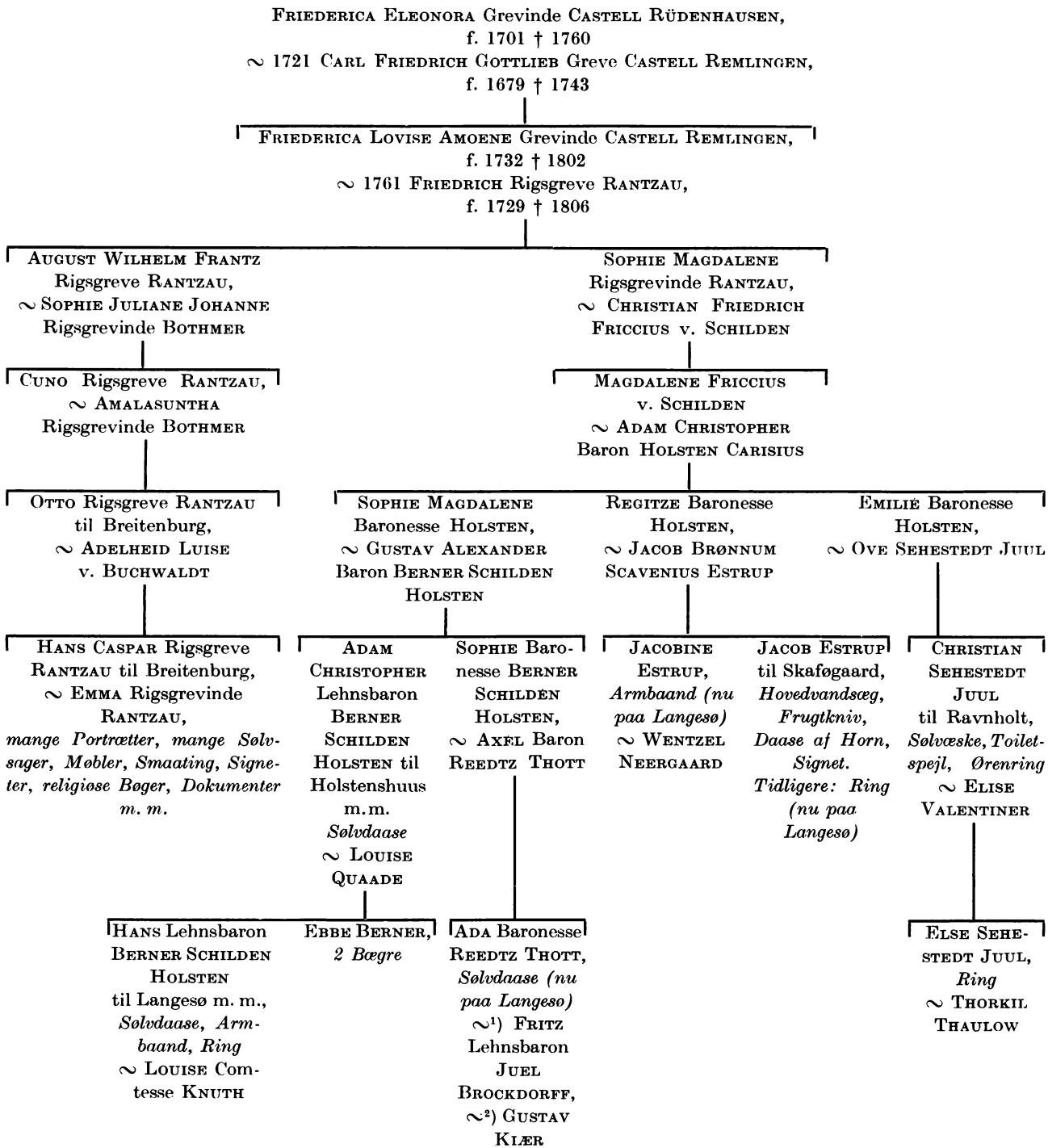
Diese Blumen spricht
vergis mein nicht.

Desuden findes paa Skaføgaard et Signet med det Rantzau-Breitenburgske Vaaben.

Skaføgaard.

HOVEDVANDSÆG
AF DUKATGULD

KILDER

1. Original Daabsattest i Enkekassebilag G. 2681 (RA):
Der hochgeborne Herr FRIEDRICH, des heiligen römischen Reichs Graf von RANTZAU, Herr der Herrschaft Breitenburg, königl. dänischer Kammer Herr und Oberster, ein Sohn des weiland hochgeborenen Reichsgrafen Herrn DETLEV RANTZAU auf Ahrnsburg Erbherrn Römisch kaiserlichen und des Reichs Hofraht, Rittern des Ordens vom schwarzen Adler, und der gleichfalls seligen Reichsgräfinn und Frau FRIEDERICA AMALIA, geborenen RANTZAU, ist geboren Ein-tausend Siebenhundert Zwanzig und Neun, Dingstags nach dem zwölften Sonntage nach Trinit. den Sechsten September früh zwischen 6 und 7 Uhr, und noch an dem selben Tage auf dem Hofe Ahrnsburg getauft worden. Die drei Taufzeugen waren S.e hochgräfliche Excellenz der Herr Vater selbst, der Frau Reichsgräfinn Frau Mutter, die hochwohlgeborne Frau MARGARETA DOROTHEA, verwitwete und geborene RANTZAU, und die hochwohlgeborne Fräulein DOROTHEA von PENTZ. Diese Nachricht beweiset der zweite Band des hiesigen Kirchenbuchsauf der drei und sechzigsten Seite, und Endes benannter, der ich damals die Ehre hatte, die Taufhandlung zu verrichten, bezeuge hiemit sub fide pastorali, daß Stunden, Tag und Jahr richtig ausgeschrieben und angegeben worden. Zu mehrer Be-glaubigung habe diesen Geburts- und Taufschein selbst eigenhändig ge- auch unterschrieben und mit meinem gewöhnlichen Petschaft besiegelt. So geschehen, Wol-denhorn bei Ahrnsburg in Herzogthum Holstein, 1772, den 5.ten des Monats August.

L. S.   Henning Johann Hermann Eicke
                            Pastor.

2. Auszug aus dem Sterberegister des Kirchengemeinde Münsterdorf Jahrgang 1806, Nr. 28 (meddelt af Pastor K. Frank, Münsterdorf).

Es starb am 15 (fünfzehnten) Juni 1806 (achtzehnhundertundsechs) und ward begraben am 23. Juni 1806.

Sr. Exellenz, der hochgeborene Herr FRIEDRICH Reichsgraf zu RANTZAU, vormals Erbherr auf Breitenburg, Königl. Geheimrath, Kammerherr, Obriste der Infanterie, Ritter des Dannebrog's Ordens und des De l'Union parfaite. Sein Herr Vater ist gewesen der Herr DETHLEF Reichsgraf zu RANTZAU, Erbherr auf Arendsburg, Königl. Reichs-Hofrath und Landrath, Ritter des schwarzen Adlerordens. Seine Mutter ist gewesen FRIEDERICA AMALIA, geb. von RANTZAU aus dem Hause Arendsburg. Er war seit 1761 den 23. Dezemb. vermählt mit der schon im Jahre 1802, den 21. August verstorbenen hochgeb. Frau FRIEDERICA LOUISE AMOENA, geb. Reichsgräfin zu CASTELL REMLINGEN, Erbfrau auf Breitenburg und Arfrade, Dame des Ordens in felicissima unionis memoriam, und aus der Ehe mit derselben hinterläßt er folgende 7 Kinder und 13 Kindes Kinder als

1. FRIEDERICA CHRISTIANA MARIA, geb. 1762, d. 4. Okt. und vermählt an den wohlseligen Herr Grafen v. HOLLSTEIN, Herrn der Grafschaft Holsteinburg, Erbherr auf Water-Neversdorff, Königl. dänischen Kammerherrn, von welcher 4 Kinder leben, als

- a. FRIEDERICA LOUISE SOPHIA, Conventualin des adligen Klosters zu Itzehoe.
b. HEINRICH CHRISTOPH.
c. FRIEDERIC ADOLPH.
d. ANDREAS GUSTAV.
2. DETHLEF GEORG CHRISTIAN, geboren 1763, den 19. November. Königlicher Kammerjunker, der unverheirathet ist.
3. HANS HINRICH AUGUST, geboren 1764, den 8. Dezember, Capitain der Infanterie und Herzogl. Mecklenburgischer Hofjägermeister, jetzt wohnhaft zu Kellinghusen und vermählt mit LOUISE, geb. von SCHEEL, von welchem 3 Kinder leben
a. LOUISE DOROTHEA SOPHIA FRIEDERICA
b. ERNESTINE CAROLINA
c. HENRIETTE SOPHIA JOSEPHINA BERNHARDINA.
4. SOPHIA MAGDALENA, geb. 1766, den 19. März, die an den wohlseligen Herrn CHRISTIAN FRIEDERICH v. SCHILDEN, Königl. Kammerherrn und Amtmann zu Steinburg in Itzehoe vermählt gewesen ist, von welcher 2 Kinder leben
a. MAGDALENA
b. ARMINIA.
5. AUGUST WILHELM FRANZ, geb. 1768, den 27. Mai. Capitular des Hochstifts zu Lübeck, hochfürstl. Eutinischer Landrath und Amtmann zu Schwartau, vermählt an SOPHIA JULIANA JOHANNA, geb. Gräfin von BOTHMER, von dem 4 Kinder leben, als
a. FRIEDERICA ELEONORA SOPHIA FRANZISCA LEOPOLDINA
b. JOHANNA HENRIETTE MAGDALENA MATHILDA
c. FRIEDERIC HANS CARL LEOPOLD AUGUST
d. WILHELMINA CAROLINA SOPHIA ANDREA.
6. FRIEDERIC CARL CHRISTIAN, geb. 1769, den 7. August, Obristlieutenant der Kavallerie bey der Landwehr, der noch unverheirathet ist.
7. ANDREAS CONRAD PETER, geb. 1773, den 2. September, jetzt Erbherr auf Breitenburg, Arfrade, Königl. Kammerherr, Ritter des Johanniter Ordens, der noch unverheirathet ist.
Der wohlselige Herr Graf begaben sich bald nach dem Ableben der Gemahlin im Jahre 1802 von Breitenburg nach Rostorff, wo er seit der Zeit sich beständig aufgehalten hat und auch am benannten 15. Juni d. J. gestorben ist.
Er ist aber darauf am angezeigten 23. Juni in der Hofkapelle auf Breitenburg feylerlich beygesetzt.
Er lebte 76 Jahre und 9 Monate.
Wegen dieser hohen Leiche ist hier sowohl wie zu Breitenberg und Stellau drey Wochen lang nach einander täglich Mittags von 12—1 Uhr mit den Glocken geläutet.
3. Dokumenter vedrørende Skiftet efter Grev FRIEDRICH RANTZAU findes i Arkivet paa Breitenburg, M. Pk. 41.
4. Kisten staar i den utilgængelige Hvælving under Kapellet. Ifølge Kammertjenerens Optegnelser (se nedenfor Nr. 47) 17. Juni 1806 skulde der paa Kisten anbringes tre Plader. Paa den første Indskriften: FRIEDRICH Reichsgraf zu RANTZAU-BREITENBURG, geb. in Arensburg d/ 6ten Sept. 1729, gestorben in Rostorf d/ 15t. Jun. 1806. Paa den anden: Vaabenet

og paa den tredie: Hebr. XIII, 14 [Thi vi have ikke her en blivende Stad, men søger efter den tilkommende].

5. Protokollum der Kirche St. Michaelis (Hamburg) worinnen die abgekündigte und getraute Personen von Anno 1667—1772, S. 605 (meddelt af Frau Hildegard von Marchtaler)

23. Dez. 1761

H. Graf FRIEDRICH ZU RANTZAU mit der Comtesse FRIEDERIQUE LOVISE AMÖNE VON CASTELL.

Original Vielsesattest i Enkekassebilag G. 2681 (RA): Da ich Endes bemeldter die Ehre gehabt den hochgeborenen Herrn Graf RANTZOW mit der hochgeborenen Gräfin CASTELL hieselbst in Hamburg d/ 23. Dec. 1761 zu copuliren, so habe solches auf hohes Begehrhen hiedurch unter meiner Hand und Siegel unterthänigst attestiren sollen.

Hamburg d/ 8. September 1762

L. S.

Jo. Andr. Nötting
Prediger an der St. Michaelis
Kirche hieselbst.

Bryllupsdigte findes i Breitenburgs Bibliothek, Ranz. Nr. 350.

6. Original Daabsattest i Enkekassebilag G. 2681 (RA). Anno Christi 1732 den 26sten Julij ist dem hochgebohrnen Grafen und Herrn, Herrn CARL FRIEDRICH GOTTLIEB Grafen und Herrn zu CASTELL, königl. Polnischen und churfürstl/ Sächsischen General Lieutenant p. und deßen Frau Gemahlin der auch hochgebohrnen Gräfin und Frau, Frau FRIEDERICA ELEONORA, gebohrnen und vermählten Gräfin zu CASTELL, eine Comtesse geboren und FRIEDERICA LOUISE AMOENA genennet worden.

Die hohe Gevatterinen waren Ihro Durchlaucht, die Frau Margräfin zu ANSPACH und Ihro Excellence Frau AMOENA FRIEDERICA SOPHIA Gräfin zu LÖWENSTEIN WERTHEIM.

Extrahirt aus dem Remlinger Tauf Buch von Remlingen L. S. Johann Michael Flegler den 22sten Mertz 1772. der Zeit Pfarrer Grevinde FRIEDERICA ELEONORA CASTELLS Optegnelse om Datterens Fødsel (Breitenburg-Bibl. Ranz. 344, jfr. 64/31).

Den 21ten Julij 1732 hatt mich der liebe Gott glücklich endbunden mit meine 4ten Tochter, da den 3ten Dag solche zur heiligen Dauf gebracht worden und den schöne Nahmen

FRIEDRIQUE LOUISE AMÖNE

genannt worden. Der gnadige Gott erhalte sie in Seegen und laße sein Kind sein und bleiben.

Ifølge Grev Friedrich Rantzau's Optegnelser i Bibelen af 1720, (se S. 29) har Grevinde Friederica Eleonora Castell et andet Sted noteret, at hendes Datter Amoene er født 24. Juli. Da dette stemmer med, at hun er døbt Trediedagen — 26. Juli, idet det forudsættes, at denne Dato i ovenciterede Daabsattest gælder Daaben, og da Grev Rantzaa utvivlsomt vilde have gjort Bemærkning om, at Svigermoderens Angivelse af 24. Juli som Fødselsdag var forkert, er denne antaget at være den rigtige; de paagældende Indførsler i Ranzoviana Nr. 344 — der ogsaa gør Indtryk af at være skrevet ud i et — maa da antages at være nedskrevet paa et senere Tidspunkt, og Dataoen 21. Juli at bero paa en Fejlskrivning eller eventuelt Fejlhuskning.

At man har regnet Fødselsdagen at være 24. Juli fremgaar af, at denne Dato er anbragt saavel paa Klingbeutelen som paa Foden af Alterkalken i Breitenburg Kapel.

7. Auszug aus dem Sterberegister der Kirchengemeinde Münsterdorf, Jahrgang 1802, No. 25 (meddelt af Pastor K. Frank, Münsterdorf).

Es starb am 21 (einundzwanzigsten) August 1802 (achtzehnhundertundzwei) und ward begraben am 30. August 1802

FRIEDERICA LUISE AMOENA

gebohrene Gräfin zu CASTELL-REMLINGEN, vermählte Reichsgräfin zu RANTZAU, Erbfrau der Herrschaft Breitenburg, Dame des Ordens in felicissima unionis memoriam, eine Tochter von CARL FRIEDRICH GOTTLIEB Graf zu CASTELL-REMLINGEN, churfürstl. Sächsichen General der Infanterie, Gouverneur von Leipzig, Ritter des St. Steinrich Ordens, und der hochgebohrnen Frau FRIEDERICA ELEONORA, geb. Gräfin zu CASTELL-RÜDINGEN, Dame des Ordens in felicissima unionis memoriam. Sie hinterläßt außer ihrem Gemahl, FRIEDERICK Reichsgrafen zu RANTZAU aus dem Hause Ahrensburg, Königl. dänischen Geheimen Rath, Obersten, Kammerh., des Dannebrog's Ordens Rittern, Herr der Herrschaft Breitenburg, 7 Kinder und 13 Kindes-Kinder.

1. FRIEDERICA CHRISTIANE MARIA, vermählt gewesen mit weil. Grafen von HOLSTEIN, Herrn der Grafschaft Holsteinburg, Erbherrn auf Water-Neversdorf, Königl. dänischen Kammerh., von derselben 4 Kindes Kinder

- FRIEDERICA LOUISE SOPHIE, Conventualin des hochadel. Klosters zu Itzehoe.
- FRIEDERICH ADOLPH
- HEINRICH CHRISTOPH
- ANDREAS GUSTAPH.

2. DETLEF GEORG CHRISTIAN.

3. HANS HINRICH AUGUST, Kapitän von der Infanterie, vermählt mit LOUISE, geb. SCHEEL, von demselben 3 Kindes Kinder

- LOUISE DOROTHEA SOPHIE FRIEDERICA
- ERNESTINE CAROLINE
- HENRIETTE SOPHIE JOSEPHINE BERNHARDINE.

4. SOPHIE MAGDALENE, vermählt an den H. CHRISTIAN FRIEDERICH VON SCHILDEN, Königl. dänischen Kammerh., Landrath und Amtmann zu Steinburg in Itzehoe, von der 2 Kindes Kinder

- MAGDALENE
- ARMINIE.

5. AUGUST WILHELM FRANZ, Kapitular des großen Stifts in Lübeck, fürstbischöfl. Eutinischen Landrath und Amtmann zu Schwartau vermaelt mit SOPHIE JULIANE JOHANNE Comtesse von BOTHMER 4 Kindes Kinder

- FRIEDERICA ELEONORA SOPHIA FRANCISCA LEOPOLDINA
- JOHANNA HENRIETTA MAGDALENA MATHILDA
- FRIEDERICH HANS CARL LEOPOLD AUGUST
- WILHELMINA CAROLINA SOPHIA ANDREA.

6. FRIEDERICH CARL CHRISTIAN, Rittmeister von der Kavallerie, Chef einer Eskadron bei dem Leibregiment leichter Dragoner in Itzehoe.

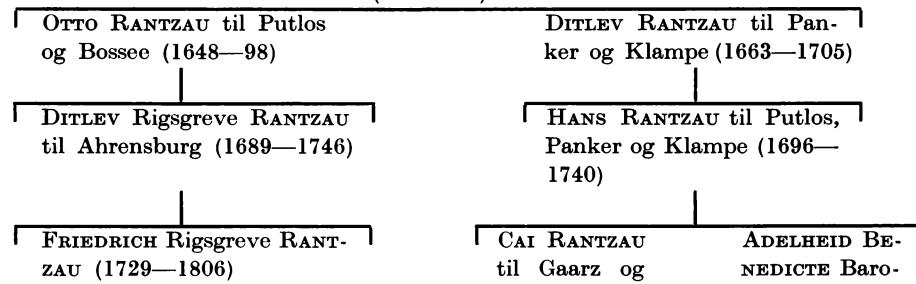
7. ANDRES CONRAD PETER, des Johanniter Ordens

- Ritter und jetzt regierender Herr der Herrschaft.
Die verewigte ward in dem Gewölbe in der Kapelle
auf Breitenburg gesetzt.
- Ihr Alter hat sie gebracht auf 70 J. 4 Wochen.
8. Om Skiftet se S. 33 f.
9. Desværre foreligger der ingen Notater fra Grev Rantzau's Kamertjener om Grevindens Død eller Begravelse, se ovenfor 4.
10. Greverne Rantzaus Vaaben er beskrevet i Biografiens^{16/7}, og^{16/8}.
- Greverne Castell førte et af rødt og Sølv firdelt Skjold. Hjelmen kronet, med Fyrstehat, hvorpaas en af rødt og Sølv firdelt Søjle besat med en Paafuglehal med tre Fjer.
11. Danmarks Adels Aarbog XLVII, 1930, II, S. 68 og 132. August Sperl: Castell, Bilder aus der Vergangenheit eines deutschen Dynastengeschlechtes, Stuttgart, 1908. Kneschke: Deutsches Adels Lexicon II 1860, S. 237. Louis Bobé: Reventlowske Familiepapirer V, S. 241 Carl v. Rantzau: Das Haus Rantzau, Celle 1866, S. 197 og 208, samt Stamtaavle IV.
- Hirsch: Danske og Norske Officerer, VIII, 326
- N. Møller: Register over Rangspersoner (RA)
- P. Bjørn: Ridderne, 1776, S. 238
- Om Breitenburg se Oldekop: Topographie des Herzogthums Holstein II Kreis XII, Stormarn, S. 32 f.
- En Beretning om Fyrreskovenes Tilstand 1798 findes i Slesv. Holst. Prov. Ber. 1798, II, S. 43—50.
12. Optegnelser i Breitenburg Arkiv, L. 2 Nr. 12. jfr. S. 28.
13. Hirsch: Anf. St.
14. se Rescripten Extracte 1765, ^{4/5}, 1767 ^{18/4}, ^{16/5} og ^{3/7}, 1768 S. 178, 1775 S. 36 og Rescr. Journal 1784, Nr. 38.
15. Rescr. Extr. 1776, ^{15/3}.
16. Extr. af Tyske Kanc. Forestillingsprotokol I, 1770—90 1771 ^{23/8}.
17. Rescr. Extr. 1769, ^{28/1}, Rescr. Journ. 1789, ^{10/12}.
18. Patenten Extr. 1765, ^{5/1}.
19. Rescr. Extr. 1767, ^{29/8}.
20. samme 1767, ^{31/1}, 1774, ^{21/4} samt Extr. af T. Kanc. Forest.prot. I, 1770—90, 1779, ^{2/7}.
21. Rescr. Extr. 1765, ^{31/8}, 1768, ^{27/5} og 1769 ^{4/2}.
22. samme 1765, ^{15/6}.
23. samme 1775, ^{27/4}.
24. sst. og Extr. af T. Kanc. Forest.prot. I 1770—90, 1775, ^{21/4}.
25. Rescr. Extr. 1774, ^{21/9}, jfr. Rescr. Journal 1784, ^{27/7}.
26. Rescr. Extr. 1769, ^{26/8}.
27. samme 1766, ^{15/11} og 1767, ^{14/2}.
28. samme 1768, ^{28/1} og ^{5/3}.
29. samme 1770, ^{16/4} til Grev Rantzau og Provst Hasse.
30. Aage Friis: Andreas Peter Bernstorff og Ove Høegh-Guldberg, 1899, Afsnit IV: A. P. Bernstorffs Udnævnelse til Direktør for Tyske Kancelli og Styrelse af Hertugdømmerne, S. 118—69 passim.
31. P. Bjørn: Ridderne, anf. St.
32. Aage Friis: Bernstorffske Papirer, III, 1913, S. 240. A. P. BERNSTORFF var gift med HENRIETTE FREDERIKKE Grevinde STOLBERG STOLBERG (1747—82), Datter af Grev CHRISTIAN GÜNTHER STOLBERG STOLBERG og Grevinde CHRISTIANA CHARLOTTE FRIEDERICA CASTELL REMLINGEN, der var Grevinde FRIEDERICA LOVISA AMOENE RANTZAUS ældste Søster.
33. Danmarks Adels Aarbog, 1930, S. 123. Han var Broder til ADELHEID BENEDICTE RANTZAU (32/10), der var gift med Gejmersaad, Baron ADAM CHRISTOPHER HOLSTEN (32/9).

34.

HANS RANTZAU til Putlos m. m.

(1613—73)

35. Danmarks Adels Aarbog LIII, 1936, II, S. 28.
36. Aage Friis: Bernstorffske Papirer, III, 1913, S. 260.
37. Breve og Papirer vedrørende Børnenes Opdragelse i Arkivet paa Breitenburg, L. 6.
38. Zeitschr. d. Gesellsch. f. Schlesw.-Holst. Gesch. XI, 1881, S. 111.
39. nævnes kan saaledes et Eksemplar af Heinr. Rantzaus Tractatus astrologicus (Bibliotekets Ranzoviana 116), som han 1780 har faaet af Grevinde CATHARINE RANTZAU paa Ascheberg, f. Grevinde RANTZAU, hvori Grev FRIEDRICH RANTZAU har gjort en Bemærkning om, at den skal arves af den af hans Sønner, som viser størst Interesse for gamle Sager.
40. SOPHIE HEDEVIG AHLEFELDT, f. Rigsgrevinde RANTZAU af Linien Rastorf, se DAA 1930, II, S. 83.
41. Zeitschr. d. Gesellsch. f. Schlesw.-Holst. Gesch. XI, 1881, S. 79; jfr. Peter Hirschfeld: Schleswig-Holsteinsche Herrenhäuser, Gutshöfe und Gärten des 18. Jahrhunderts, Kiel 1935, S. 80—82.
42. Oldekop: anf. Bind og Kreds S. 36.
43. Zeitschr. d. Gesellsch. f. Schlesw.-Holst. Gesch. XI, 1881, S. 271 f.
44. Patenten Extr. 1774, ^{21/4}, Extr. af T. Kanc. Forest.prot. I, 1770—90, 1771 ^{27/12}, 1772, ^{26/11}, 1773, ^{14/7} og 1774, ^{22/4}.
45. Patenten Extr. 1781, ^{15/5} og ^{19/5}, Extr. af T. Kanc. Forest.prot. I, 1770—90, 1781, ^{17/5}.
46. Overenskomsten findes i Breitenburgs Arkiv, M. Nr. 1.
47. Optegnelser af Grev Friedrich Rantzaus Kamertjener i Almanak fra Aaret 1806, Breitenburg Bibl. Ranz. 368.
48. Enkekassebilag G. 2681. (RA).

49. Forliget, der er konfirmeret 6. Dec. 1799, findes i Breitenburgs Arkiv M, Nr. 41, Læg 2.
50. Skøde i Breitenburgs Arkiv, M. Nr. 3.
51. nemlig i Breitenburgs Arkiv L, Nr. 9. Blandt Obligationerne findes her en Kvittering fra Gehejmearaad ADAM CHRISTOPHER HOLSTEN af Dato 22. Januar 1780 for 1000 Rthlr., som han i OTR. 1764 havde laant Grev Rantzau.
52. Dispositionen fra 1763 er ikke fundet, men omtales i Dispositionen af 1768.
53. Original i Breitenburgs Arkiv M. Pk. 8.
54. Afskrift af Testamentet i Breitenburgs Arkiv, M. Nr. 41, Læg 3.
55. Se S. 33 f.
56. Skifte efter Detlev Rantzau i Breitenburgs Arkiv, L. Nr. 2.
57. Hans mødrene Arv var paa 10 000 Rthlr. Kroner.
58. Skifte efter FRIDERICA AMALIA RANTZAU, død 1747, i Breitenburgs Arkiv, L. Nr. 3.
59. Originalægtepagt, dat. Breitenburg 14. Sept. 1781, findes i Arkivet paa Breitenburg, L. Nr. 10.
60. Angivelsen i DAA, 1930, S. 133 af, at han er født paa Marutendorf, staar i Modstrid med Faderens Optegnelser (se S. 30).
61. Efter Grev Conrads Fødsel skulde der hengaa 150 Aar, før der paany fødtes et Barn paa Breitenburg. Grev Conrad Rantzau fødtes der 2. September 1773 og Greve Hans Caspar Rantzaus Datter HENRIETTE ANNA ADELHEID LITA STANNY ELISABETH Rigsgrevinde RANTZAU 4. Oktober 1923.
62. Et Maleri af ham, malet 1810 af GRØGER, findes paa Langesø.

I Arkivet paa Lindenborg (Pk. XI) findes et Brev fra Grev Friedrich Rantzau til H. E. SCHIMMELMANN, dat. Breitenburg 8. December 1775, til hvem han anbefaler en Ansøgning fra en Præst, der ønskede Forflyttelse.

Talrige Breve mellem Ægteparret og deres Børn findes i Arkivet paa Breitenburg, særlig i L. 23 og M. 13, men ogsaa andre Steder. Grev Rantzaus Dagbøger findes i Bibliotekets Ranzoviana Afdeling.

NOTER TIL BILLEDERNE

Samtlige Seglgengivelser er tegnet af Gravør Fr. Britze.

- Side 9. De to Segl er tegnede efter Seglene under en Obligation, dateret Octavis Trium Regum 1764 i Arkivet paa Breitenburg.
- Side 12 og 13. De to store Silhouetter er efter Originaler blandt en Samling Silhouetter, der opbevares i en Kapsel paa Breitenburg.
- Side 14. Tegningen af Breitenburg er signeret: »Helene fecit«, og Fru Regitz Estrup f. Baronesse Holsten har paa Tegningen skrevet, at den er tegnet af hendes Moder i dennes Ungdom.
- Side 19. Paa Interiør Billedet ses et Maleri, forestillende en Bondescene, malet af Holbein. I Midten et spansk Landskab af Hercules Segers (dette var allerede paa Breitenburg 1663) og tilhøje et Portræt af Kejser Carl V af Lucas Cranach, skænket ca. 1560—70 af Kejser Ferdinand I til Henrik Rantzau.
- Side 20, 21 og 22. Det er et dobbelt Skrivebord med 2 svære Hanke paa hver Kortside og ialt 9 Skuffer paa hver Langside. Pladen er rigt indlagt med Friedrich Rantzaus og Amoene Castells Alliancevaabener, Navnetræk, Fødselsaar og Vielsesaar (VM [vermählbt] 1761), og Navnetræk og Fødselsaar for deres 7 Børn. Paa Pladens Midte staar der: MDCCLXIV, saa Navnene for de 4 Børn, der er fødte efter 1764, er antagelig indføjet senere i Felter, der oprindelig har været tomme. Der er endnu en oval og to halvrunde Felter uden Navne.

Langs Skrivebordets Kant er der hele Vejen rundt indlagt store Bogstaver, nemlig Bebyndelsesbogstaverne til den nedenstaaende Sentens:

*Wolle Du Neues Geschlecht,
An Das Ich Diese Güter
Werde Vererben In Meiner Weise
Wirken*

*Vnd Treu Walten Mit Gerechtigkeit
Dienend Dem Herrn, Mit Rechtschaf-
fenheit*

*Vnd Gott Wird Meine Kinder Durch
Gnädige
Hilfe Segnen, Wie Ich Mit Demütigem
Sinn*

*Von Der Ewigen Barmherzigkeit
Hoffe.
Betet Wie Ich, Dass Gott Helfe.*

Afskrevet efter Oplysninger fra Grevinde Emma Rantzau, Breitenburg.

Toiletgarnituret er af Sølv med Dobbeltvaaben Rantzau-Castell og bestaar af Toiletspejl, Suppeterrin med Fad, Fyrfad m. m. Den nu paa Langesø værende lille Sølvdaase er erhvervet fra Baronesse Ada Reedtz Thott, nu Fru Kiær.

Da Langesøs nuværende Ejer og hans Hustru holdt Sølvbryllup, blev denne Daase kopieret, og Kopierne forsynede med Vaabenerne Berner og Knuth. Under Bunden staar: 1904 - 3/12 - 1929. Saadanne

Daaser blev som Erindringsgaver givet til Sølvbrudeparrets Børn, Forældre, Søskende, Svøgre og Svigerinder.

Side 25. Klingbeutelen er af rødt Fløjle. Den er mærket med Datoen: Den 24te July. Denne Dag var Grevinde Amoene Rantzau's Fødselsdag. Paa Foden af en forgylt Alterkalk paa Breitenburg staar der: 1773 d. 24 Julii.

Side 25. Sønnen August Wilhelm Frantz er født 7. Maj 1768 og døbt 30. Maj; men Aarstallet paa Bægeret er 1769. Paa Breitenburg findes endnu et tilsvarende Sølvbæger med en Stork paa Laaget. Under Bunden af dette er der graveret: C. F. C. 1770. — Sønnen Friederich Carl Christian er født 7. Aug. 1769 og døbt 11. Aug., saa ogsaa dette Bæger maa være givet Aaret efter Barnets Fødsel. Et tredie Bæger, men uden Laag, findes paa Breitenburg. Paa dettes Bund er graveret: A. C. P. G. z. R. den 2te Sebr. 1773, selve den Dag, da den senere Statsminister, Grev Conrad Rantzau fødtes.

Der er gjort Forsøg paa at finde et lignende Bæger, som kan have tilhørt Grevinde F. C. M. Holstein f. Rantzau. Da et saadan ikke er fundet paa Holsteinborg, er der rettet en Forespørgsel til Waterneverstorff, hvorfra Grev Waldersee den 16de Marts 1939 i et Brev til Magister Albert Fabritius oplyser:

»Ich habe mich in der Neverstorffer Silberbeständen ganz genau orientiert, musste aber leider feststellen, dass mein erster Gedanke richtig war, der lautete, dass ein solcher Becher sich hier nicht befindet.«

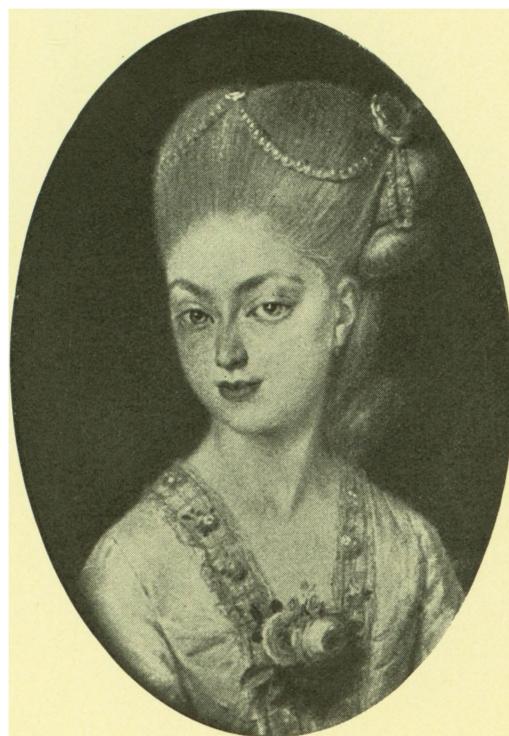
Da der kun kendes Bægre med de 4 yngste Børns Navne, er det muligt, at de 3 ældste Børn ikke har haft saadanne Bægre.

Ringen er af Guld. I Midten er der en Blomst af Perler og udenom Guldblade. Ringens Historie omtales Side 38.

I Hovedvandsæggets Bund er der en Kapsel til Moucher. Paa Hundens Halsbaand staar der i Emaille: Toujours fidèle. Den stammer fra Familien Rantzau.

Side 32.

Side 39.

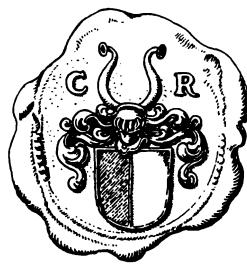
Pastel.

Breitenburg.

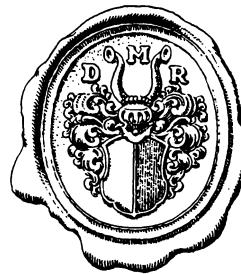
SOPHIE MAGDALENE
RIGSGREVINDE RANTZAU
f. 1766 † 1849

g. m. Christian Friederich Friccius von Schilden.

TILLÆG

CHRISTIAN RANTZAU.
Fra Skifte efter Faderen,
TØNNIES RANTZAU,
dat. Kiel 5/7, 1703.
Breitenburg Arkiv, L. Nr. 17.

DOROTHEA MARGRETHE
RANTZAU.
Fra Skifte efter Datteren,
FREDERIKKE AMALIE
RANTZAU,
dat. Gudow 6/12 1736.
Breitenburg Arkiv, L. Nr. 16.

*Den 5. July anno 1703.
Christian Rantzau.*

CHRISTIAN RANTZAU.
Breitenburg Arkiv, L. Nr. 17.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Otto Rantzau'.

OTTO RANTZAU
Overkrissekretæren: Indk. Breve, Marts 1698,
dat. Pinneberg 8/3 1698.

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'D.M. Rantzau'.

D. M. RANTZAU
Breitenburg Arkiv, L. Nr. 2.

OTTO RANTZAU   ~¹⁾ ANNA MAGDALENE
til Putlos,
f. 1648 † 1698.   BROCKDORFF,
f. 1649 † 1695.

CHRISTIAN RANTZAU   ~ 1699 DOROTHEA
til Ahrensburg,
f. 1660 † 1709.

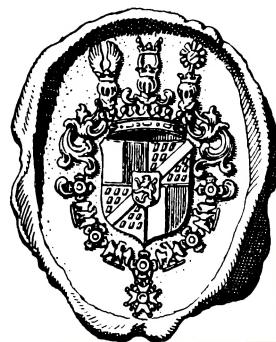
MARGRETHE RANTZAU,
f. 1680 † 1757.

DITLEV Rigsgreve RANTZAU til Ahrensburg,
f. 1689 † 1746.

~¹⁾ 1715 FREDERIKKE AMALIE RANTZAU,
f. 1703 † 1736.

~²⁾ 1738 SOPHIE FREDERIKKE JOACHIME
ERNESTINE v. GROTE,
f. 1717 † 1762.

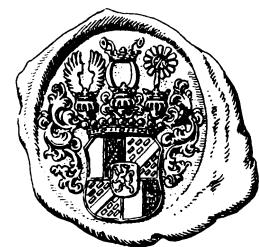
FRIEDRICH Rigsgreve RANTZAU,
f. 1729 † 1806.

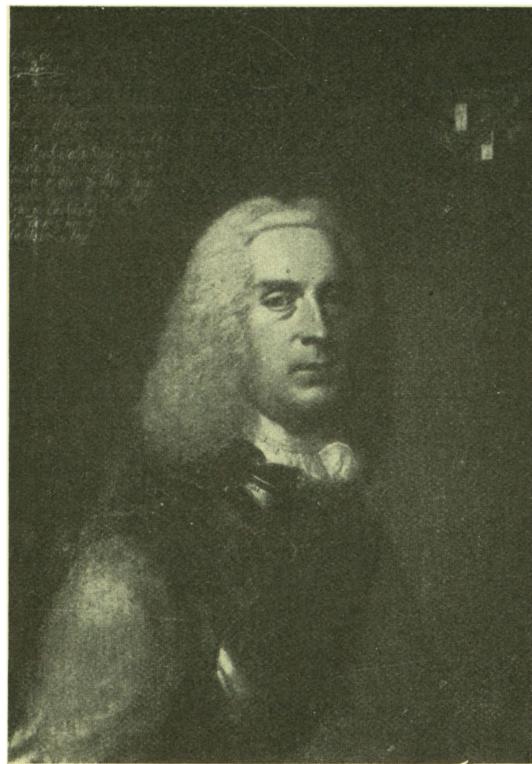
Fra „Ehevertrag“ af 7. m. 1737.
Breitenburg Arkiv.

Lille Miniatur.
Breitenburg.

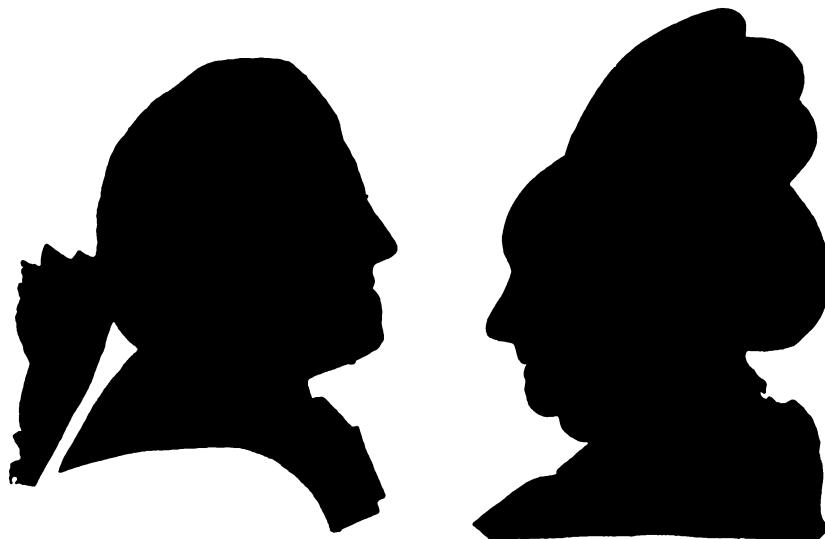
Fra F. A. Rantzaus Testamente,
dat. 3. m. 1733.
Breitenburg, Arkiv L. Nr. 3.

Breitenburg.
DITLEV RIGSGREVE RANTZAU

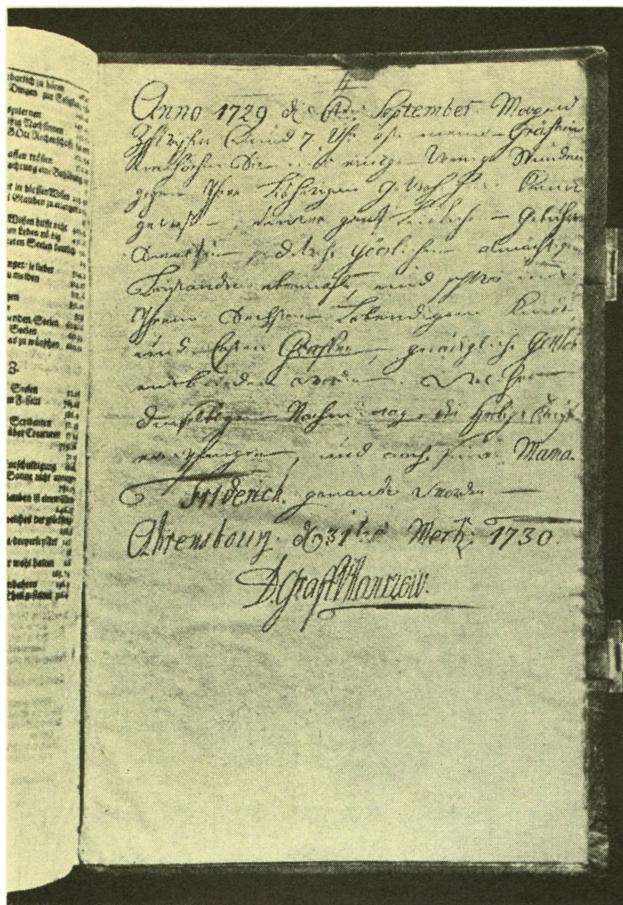
Breitenburg.
FREDERIKKE AMALIE RANTZAU

DITLEV RIGSGREVE RANTZAU

Breitenburg.
FREDERIKKE RIGSGREVINDE RANTZAU
f. GROTEBreitenburg.
DITLEV RIGSGREVE RANTZAU
i den sorte Orns Ordensdragt.

Hovedet er malet af Hamburger Maleren
Domenicus van der Smissen.

Biblioteket paa Breitenburg.

Grev Ditlev Rantzaus Indførsel i
M. Christian Scrivers Seelen-Schatz.

Breitenburg Arkiv.

Fra „Ehevertrag“ af 7. m. 1737.

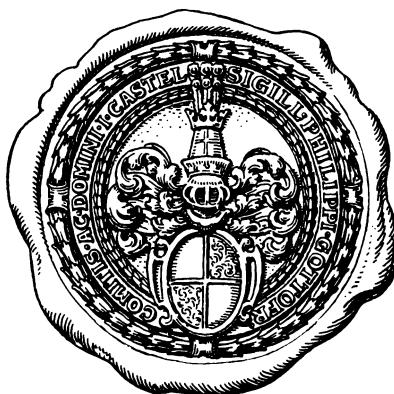
Friderica Anna Maria Grøte von Rantzau

Fra Testamente af 3. a. 1733.

Breitenburg Arkiv.

WOLFGANG GEORG Greve
CASTELL.

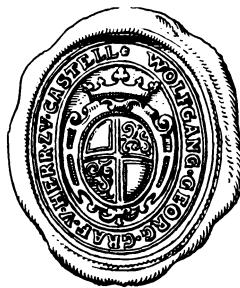

PHILIP GOTTFRIED Greve CASTELL.

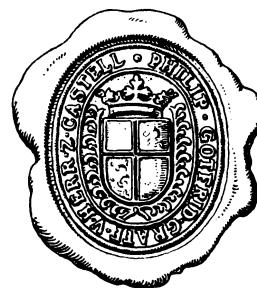

PHILIP GOTTFRIED
Graf Vnd Herr Zu Castell.

Tegningerne er udførte
efter Seglaftryk af
Jærnsigneter
paa Castell.

WOLFGANG GEORG Greve
CASTELL.

PHILIP GOTTFRIED Greve
CASTELL.

WOLFGANG GEORG I Greve CASTELL REMLINGEN, f. 1620 † 1682.	SOPHIE JULIANE Grevinde HOHENLOHE, zu LIMPURG, REMLINGEN. f. 1610 † 1668.	LUDWIG CASIMIR Greve zu LIMPURG, REMLINGEN. f. 1611 † 1645.	DOROTHEA MARIE SCHENCK Grevinde HOHENLOHE, zu LIMPURG, REMLINGEN. f. 1618.	PHILIP GOTTFRIED Greve RÜDENHAUSEN, zu DHAUN, REMLINGEN. f. 1641 † 1681.	ANNA SYBILLA FLORENTE RIGSGREVINDE DENHAUSEN, zu DHAUN, REMLINGEN. f. 1641 † 1681.	DITLEV Greve RANTZAU til Rantzau og Løvenholm, BROCKDORFF, f. 1644 † 1697. f. 1645 † 1689.
--	---	---	---	--	--	--

WOLFGANG DIETRICH
Greve
CASTELL REMLINGEN,
f. 1641 † 1709.

^{~1)} 1667 ELISABETH
DOROTHEA Grevinde
SCHENCK
zu LIMPURG SONTHEIM,
f. 1639 † 1691.

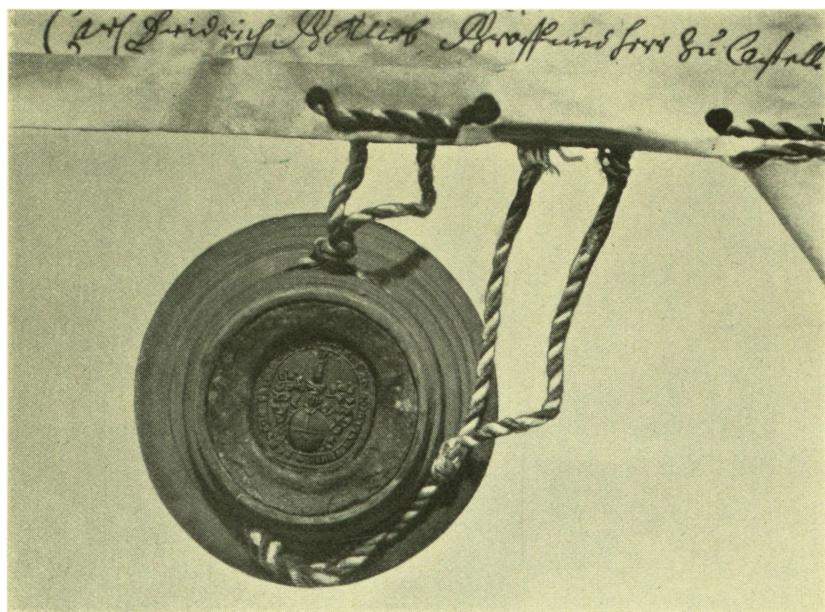
JOHANN FRIEDRICH
Greve
CASTELL RÜDENHAUSEN,
f. 1675 † 1749.

^{~3)} 1699 CATHARINA
HEDEVIG Grevinde
RANTZAU
til Breitenburg,
f. 1683 † 1743.

CARL FRIEDRICH GOTTLIEB
Greve CASTELL REMLINGEN
f. 1679 † 1743.

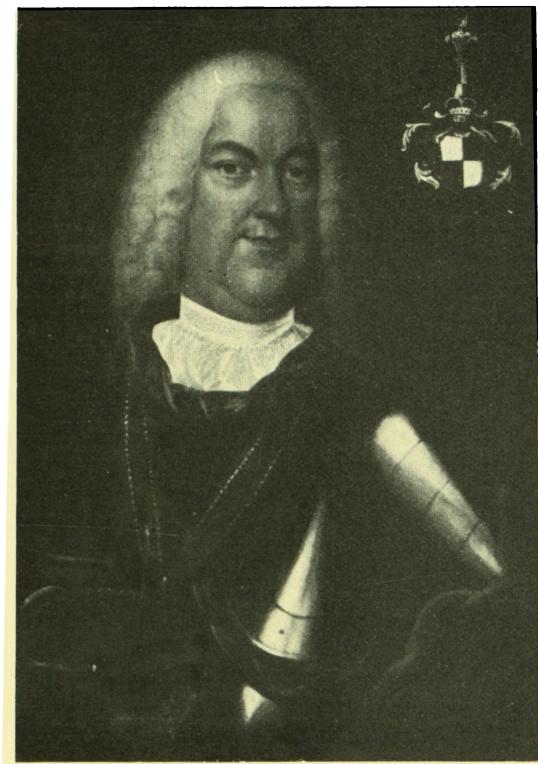
~ 1721 FRIEDERICA ELEONORA
Grevinde
CASTELL RÜDENHAUSEN,
f. 1701 † 1760.

AMOENE Grevinde CASTELL REMLINGEN,
f. 1732 † 1802.

Breitenburg Arkiv.

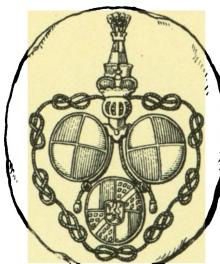
CARL FRIDRICH GOTTLIEB GRAF UND HERR ZU CASTELL
under „Vertrag“ af ² 12 1721.

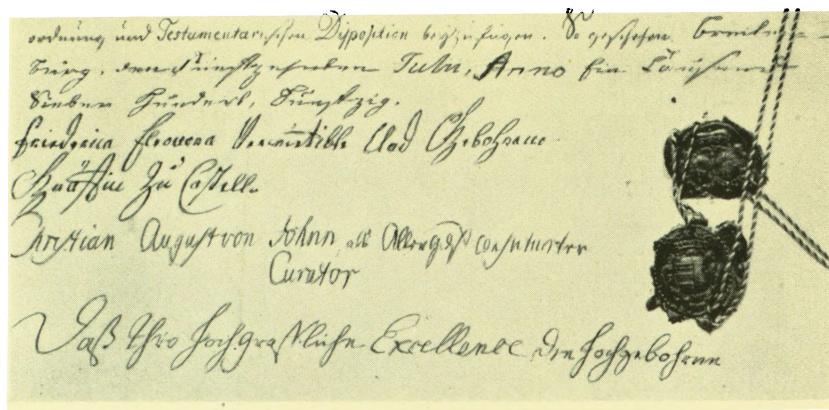
Breitenburg.
CARL FRIEDRICH GOTTLIEB GREVE
CASTELL REMLINGEN

Breitenburg.
FRIEDERICA ELEONORA GREVINE
CASTELL RÜDENHAUSEN

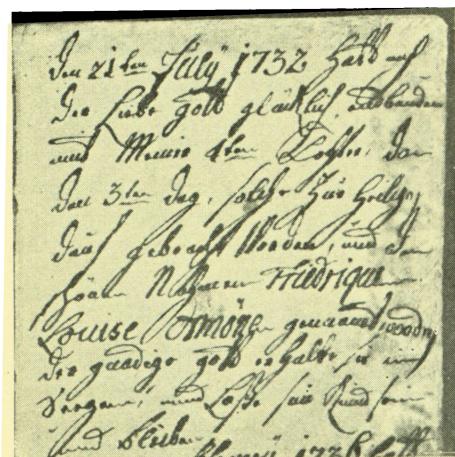

Rigsarkivets Seglsamling.

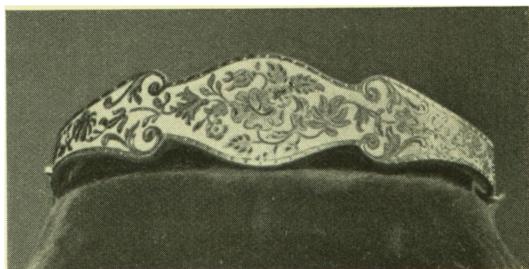

Breitenburg Arkiv.

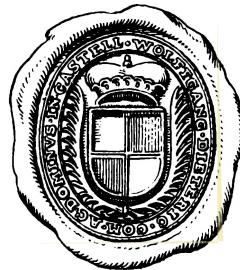
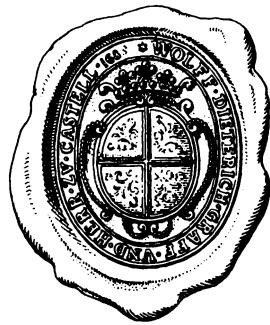
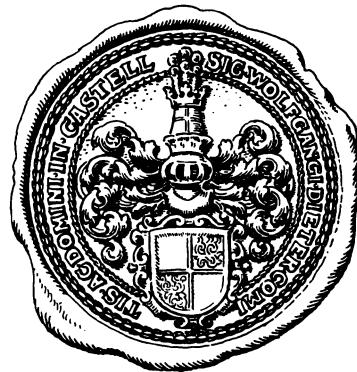
FRIEDERICA ELEONORA
 VERWIEITIBTE UND GEBOHRENE GRÄFIN ZU CASTELL
 Under Fideikommis Oprettelsesdokument af 15. Juli 1750.

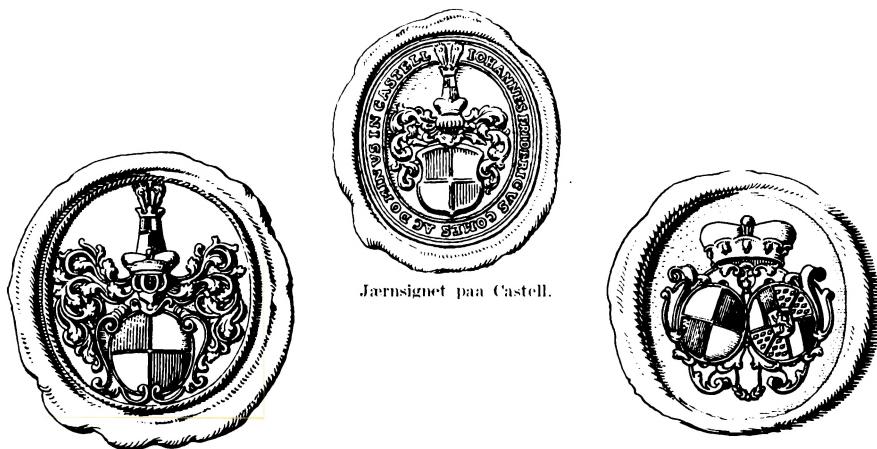
Grevinde F. E. CASTELL's Indførel i
 Mag. Bonifacius Stözlins:
 Geistlicher Adler-Stein, 1669.
 Breitenburgs Bibliotek Ranzoviana Nr. 344.

ARMBAAND
 med hvid Emailleindlægning i Guld.
 Har tilhørt Hofjægermesterinde Neergaard f. Estrup.
 Er nu på Langesø.
 Efter et Notat i Armbaandets Etui har det tilhørt
 Grevinde F. E. Castell f. Castell.

Tegninger efter Seglaftryk
af paa Castell i Unterfranken opbevarede Jærnsigneter, der har tilhørt
WOLFGANG DIETRICH Greve CASTELL.

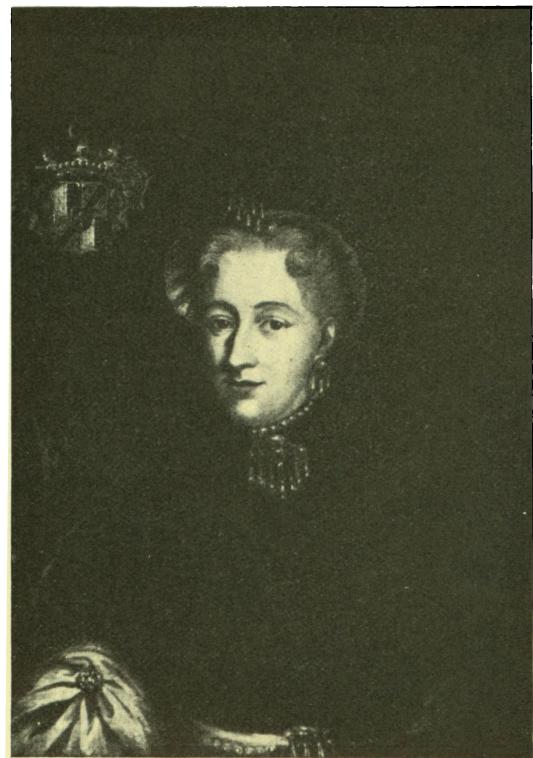
De to Segl og Underskrifterne er fra:
Indlæg til Patenten 18. 3. 1726.

Johann Friedrich Castell
Greve af Breitenburg.

Catharina Hedevig Rantzau
Greve af Breitenburg.

Breitenburg.
JOHANN FRIEDRICH
GREVE CASTELL RÜDENHAUSEN

Breitenburg.
CATHARINA HEDEVIG GREVINDE RANTZAU
TIL BREITENBURG